

Обществено мнение и социални нагласи в България през април 2015 г.

**Доклад от национално представително изследване на общественото
мнение, проведено в периода 21 март и 9 април 2015 г.**

София, 2015 г.

Съдържание

Въведение	3
1. Нагласи към икономическите тенденции и положението в страната.....	4
1.1 Положението в страната в момента	4
1.2 Развитието на България	6
1.3 Икономическа ситуация в страната през последните 12 месеца	8
1.4 Очаквания за икономическата ситуация през следващите 12 месеца	10
1.5. Заетост и безработица	11
1.6. Доходи и линия на бедност.....	13
2.1. Очакване за бъдещи реформи.....	15
2.2. Реформите на правителството „Борисов – 2“	16
3. Нагласи към финансовата система	18
3.1. Подкрепа за валутния борд.....	18
3.2. Въвеждане на Евро и влизане в Еврозоната.....	19
4. Нагласи към Европейския съюз	21
4.1. Членството в ЕС.....	21
4.2. Предимства на членството в ЕС	23
4.3. България в Шенген	23
5. Електорални нагласи.....	26
5.1. Потенциален електорат	26
5.2. Електорални огледала	28
5.3. Доверие в националните институции	32
5.4. Доверие в европейските институции	35
5.5. Излизане от ЕС.....	37
6. Медии.....	38
6.1. Потребление	38
6.2. Доверие в медии	42
Техническа спецификация на изследването: методология, данни за изследването, екип	47
Демографски характеристики на извадката	48

От началото на 2008 г. Институт „Отворено общество“ – София следи общественото мнение и социалните нагласи в България чрез периодичното провеждане на стандартизирани социологически изследвания с национално представителни извадки сред пълнолетното население на страната. Изследванията са от типа „омнибус“ и включват различни теми. В настоящия доклад са представени данните от изследване проведено в периода 21 март и 9 април 2015 г. сред 1178 души. Извадката е национално представителна по модел на гнездова извадка, стратифицирана по области и тип населено място (град/село). Максималната грешка при 50% дял е 2,9%. Настоящият доклад се фокусира върху нагласите на анкетираните по отношението на икономическото положение в страната, състоянието на демокрацията, доверието към институциите, отношението към ЕС, както и по въпроси, свързани с медийната среда.

Основните резултати от изследването могат да бъдат обобщени както следва:

- **В сравнение с периода 2013-2014 г. ситуацията в страната започва да се нормализира спрямо цяла поредица от индикатори. Позитивните оценки рязко се увеличават, докато негативните намаляват.**
- **Наблюдава се задълбочаване на социалното разслоение в страната. Вече съвсем отчетливо може да се говори за съществуването на две България – една на високообразованите, млади хора, живеещи в София и областните градове и друга на лицата с основно и по-ниско образование, живеещи в застаряващите села и малки градове.**
- **Линията на бедност за България се е покачила на 240 лв. към април 2015 г., но се увеличава неравенството на доходите между различните социални групи**
- **Наблюдава се наличието на стабилни мнозинства сред всички социални групи в подкрепа на членството в ЕС и политиката за финансова стабилност.**
- **Телевизията остава доминираща медия в обществото. Интернет трайно измества радиото и вестниците като източник на информация за положението в страната.**

1. Нагласи към икономическите тенденции и положението в страната

1.1 Положението в страната в момента

В периода 2008-2015 г. изследванията на общественото мнение, провеждани от Институт „Отворено общество“ – София, показваха наличието на трайни негативни оценки за общото състояние на страната. Може да се каже обаче, че се наблюдаваше тенденция към запазване на постоянно стабилно съотношение между позитивните и негативните оценки. Спрямо този предходен период, през юли 2013 г. и юли 2014 г. беше наблюдавано рязко повишаване на дела на лицата, които определят положението в страната като „непоносимо, нетърпимо“ до безпрецедентно високо ниво. Данните към април 2015 г. показат нормализация в негативната оценка и връщането ѝ към обичайните стойности. Делът на лицата, които посочват, че положението в страната е „непоносимо, нетърпимо“ към април 2015 г. е 56%.

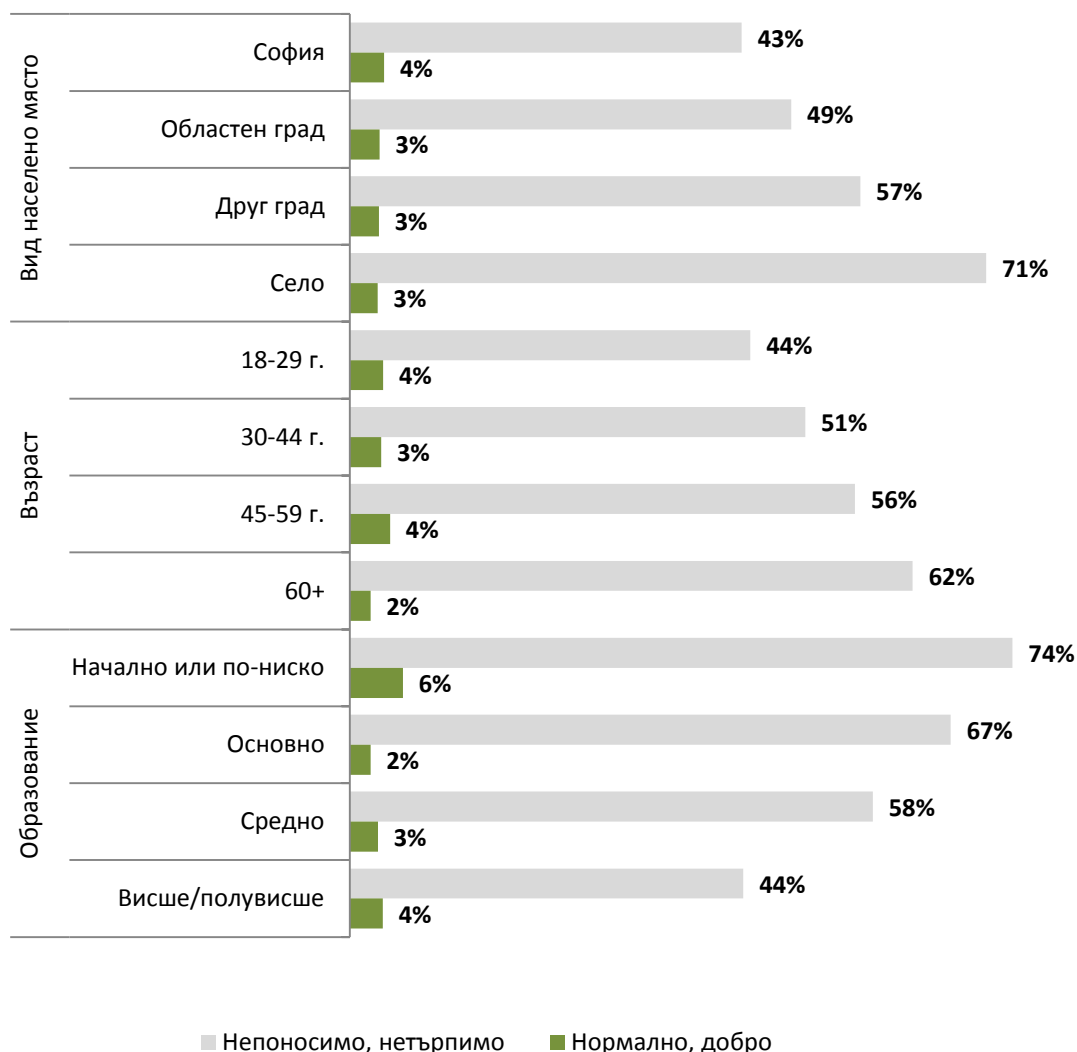

По отношение на отрицателните оценки за положението в страната се наблюдава силно изразена линейна зависимост спрямо типа на населеното място, в което живеят изследваните лица. Най-висок дял на негативните отговори се наблюдава в селата – 71%, а най-нисък е дялът на негативните оценки в София (43%). Трябва да се подчертае, че това е обичайно наблюдаван феномен в социалните нагласи в страната, който вероятно се дължи не само на различните условия на живот в различните типове населени места, а пряко зависи от възрастовата структура на населението (в селата има предимно възрастни и застаряващи хора, докато младите хора са съсредоточени в София и по-големите градове). Изследването показва, че дялът на негативните отговори е най-нисък сред най-младите (44%) и постепенно нараства с нарастването на възрастта, като достига 62% сред лицата на 60 и повече години.

През призмата на предходните изследвания на общественото мнение, провеждани от Институт „Отворено общество“ – София, обичайно оценките за негативното положение в страната са силно

зависими и от образованието на респондентите. Най-нисък е делът на онези, които определят положението като „нетърпимо, непоносимо“ сред лицата с висше образование, като този дял значително нараства с намаляването на образователното ниво и при лицата с начално и по-ниско образование достига най-високи стойности. Този феномен се наблюдава и към април 2015 г. Негативните оценки за положението в страната са 44% при лицата с висше образование и се наблюдава ясно изразена обратнопропорционална зависимост при останалите образователни групи, като 74% от лицата с начално или по-ниско образование са критични към положението в страната.

Как бихте определили положението в страната в момента?

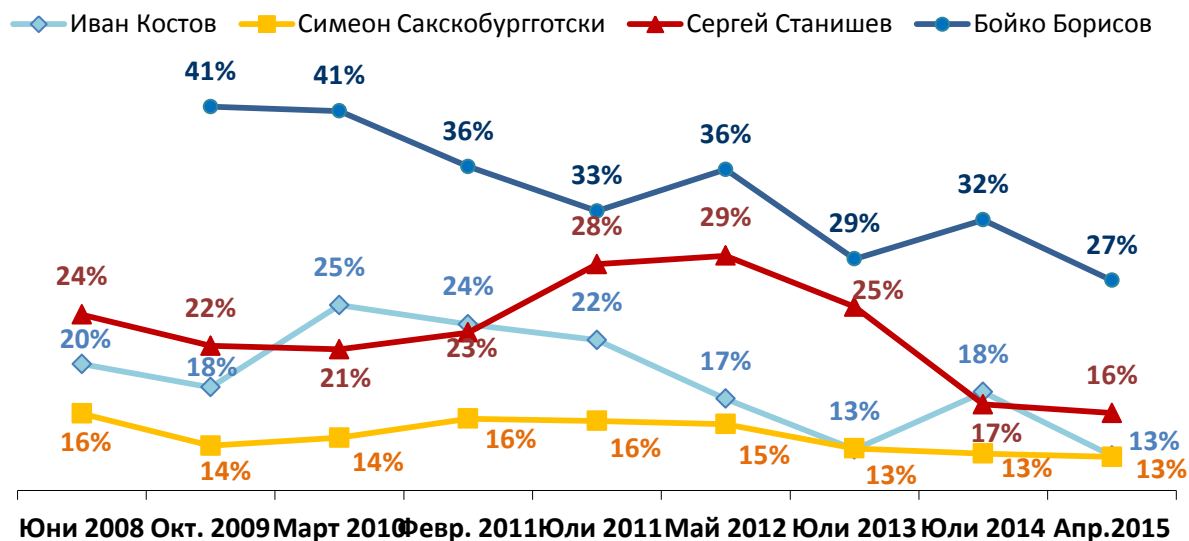
По отношение на оценката на положението в страната като „нормално, добро“ не се наблюдава ясно изразена зависимост от местоживеенето, образованието или възрастта на анкетираните лица. Както и през 2014 г., най-висок е делът на положителните оценки в София, но разликата спрямо останалите населени места не е статистически значима. Интересен е фактът, че за разлика от предходната година, когато никой от анкетираните лица с начално и по-ниско образование не

посочва, че положението е „нормално, добро“, през април 2015 г. цели 6% от най-ниско образованите дават позитивна оценка.

1.2 Развитието на България

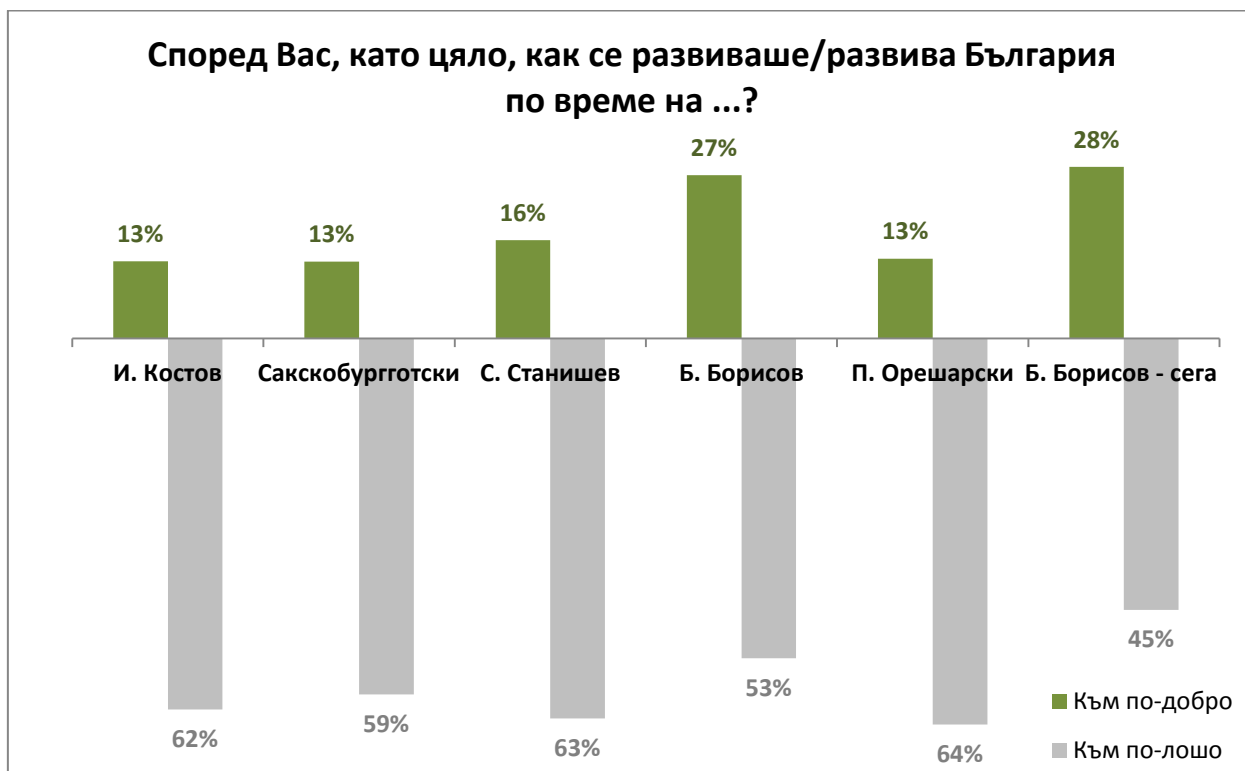
В ретроспективните оценки за развитието на страната при управлението на правителствата след 1997 г. се наблюдава продължаване на тенденцията на спад в положителните оценки. За разлика от юли 2014 г., когато в резултат от продължителните протести срещу кабинета „Орешарски“ бе регистрирано известно повишаване на оценките за правителствата на Иван Костов и Бойко Борисов (2009-2013), към април 2015 г. и по отношение на тези две правителства се наблюдава спад, който връща стойностите на одобрение в очакваната низходяща линия на тенденцията. От тази гледна точка може да се каже, че в България към април 2015 г. не се наблюдава носталгия към нито едно от правителствата след 1997 г.

Според Вас, като цяло, как се развиваше България по времето на ...? - % посочили "Към по-добро"

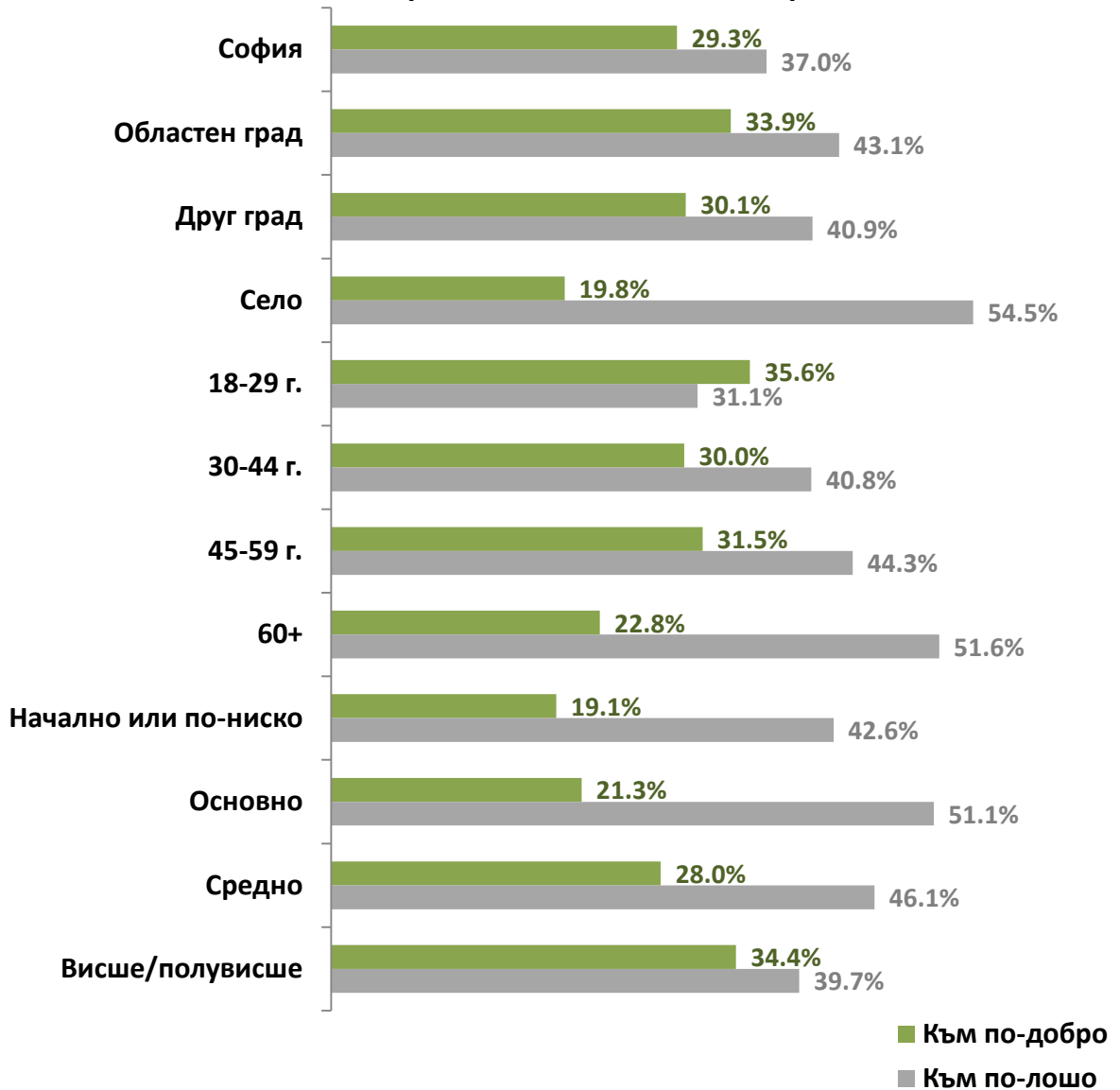
Любопитно е да се отбележи, че оценката за настоящето правителство на Бойко Борисов към април 2015 г., съпоставена с ретроспективните оценки за предходните правителства всъщност не изглежда толкова зле, колкото ако се гледат изолирано оценките към по-добро (28%) и към лошо (45%). Към момента вторият кабинет „Борисов“ се радва на най-високо одобрение и най-ниско неодобрение от всички редовно избрани правителства след 1997 г.¹ Разликата в одорението спрямо първия кабинет „Борисов“ е статистически незначима, но негативната оценка е с 8% по-ниска, което е белег за все още актуален кредит на доверие.

¹ В рамките на изследването са задавани въпроси за оценка само на правителствата, съставени след проведени парламентарни избори. Служебните правителства са изключени поради различния си характер и краткия период на управление.

По отношение на доверието в настоящия кабинет „Борисов“ като най-значим фактор се откроява образованието. Приблизително 34% от лицата с висше и полувисше образование смятат, че в момента страната се развива към по-добро, докато при лицата с начално и по-ниско образование този дял е едва 19%. По отношение на недоверието обаче най-значим фактор е възрастта. Повече от половината лица на 60 и повече години смятат, че като цяло по време на сегашното правителство на Бойко Борисов страната се развива към „по-лошо“, докато във възрастовата група от 18 до 29 г. по-малко от една трета оценяват развитието негативно. Разликите в позитивните и негативните оценки в зависимост от различните типове градове не са статистически значими. Местоживеенето се откроява като важен фактор само по отношение на селата, където са регистрирани много по-ниски позитивни оценки и много по-високи негативни. Както бе направено по-горе, така и тук трябва да се подчертае, че водещият фактор в случая е не самото местоживеенето, а възрастовата структура – нормално е да се предполага, че подчертано застаряващото население в селските райони ще даде по-негативна оценка, след като възрастта се откроява като толкова силен фактор. На практика, позитивните оценки за развитието на страната при сегашното правителство на Бойко Борисов са по-високи от негативните оценки единствено в най-младата възрастова група, а тя заема много малък дял от пълнолетното население в селата.

Според Вас, като цяло, как се развива България по време на сегашното правителство на Бойко Борисов?

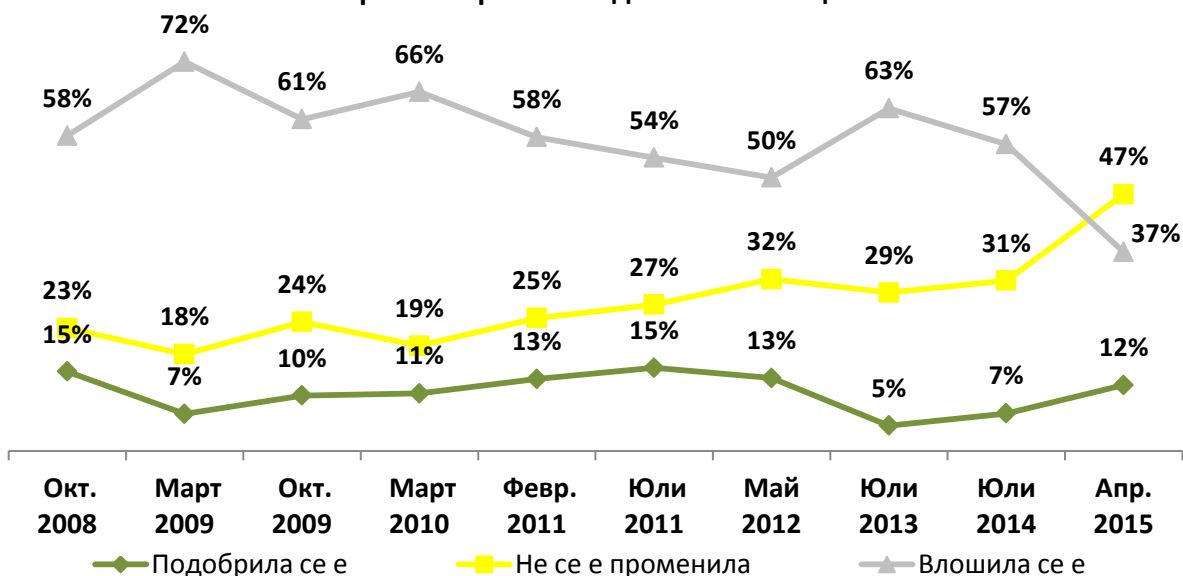

1.3 Икономическа ситуация в страната през последните 12 месеца

Резултатите от изследването през април 2015 г. показват рязък спад на дела на негативните оценки за икономическото положение в страната с 20 %, като делът на анкетираните, които смятат, че икономическата ситуация в страната се е влошила се е понижил от 57% през юли 2014 г. до 37% през април 2015 г. За пръв път, откакто Институт „Отворено общество“ – София следи този индикатор, делът на отговорите „влошила се е“ е по-нисък от дела „не се е променила“. Разбира се, това се дължи на само на спада на негативната оценка, но и на рязкото увеличаване на дела на отговорилите „не се е променила“. Спрямо предходните две години значително се увеличава и делът на позитивните отговори. Трябва да се отбележи обаче, че делът на лицата отговорили „подобрила се е“ просто се връща на обичайните си нива от периода преди политическата криза през 2013 г.

Как смятате, че се е променила общата икономическа ситуация в страната през последните 12 месеца?

Спрямо 2014 г., към момента има огромна разлика в начина, по който различните социални групи оценяват икономическата ситуация. Песимистичните оценки са намалели сред всички категории на пълнолетното население, но в различна степен. Ако през юли 2014 г. най-голям дял на негативните оценки на ситуацията се наблюдаваше в София и областните градове (62%), то към април 2015 г. само 27% от столичани определят икономическата ситуация като влошена. Нагласите на жителите на областните и другите градове съвпадат със средните стойности за страната (37%), докато в селата споделящите, че усещат влошаване са 42%, т.е. само с 5% по-малко спрямо предходната година.

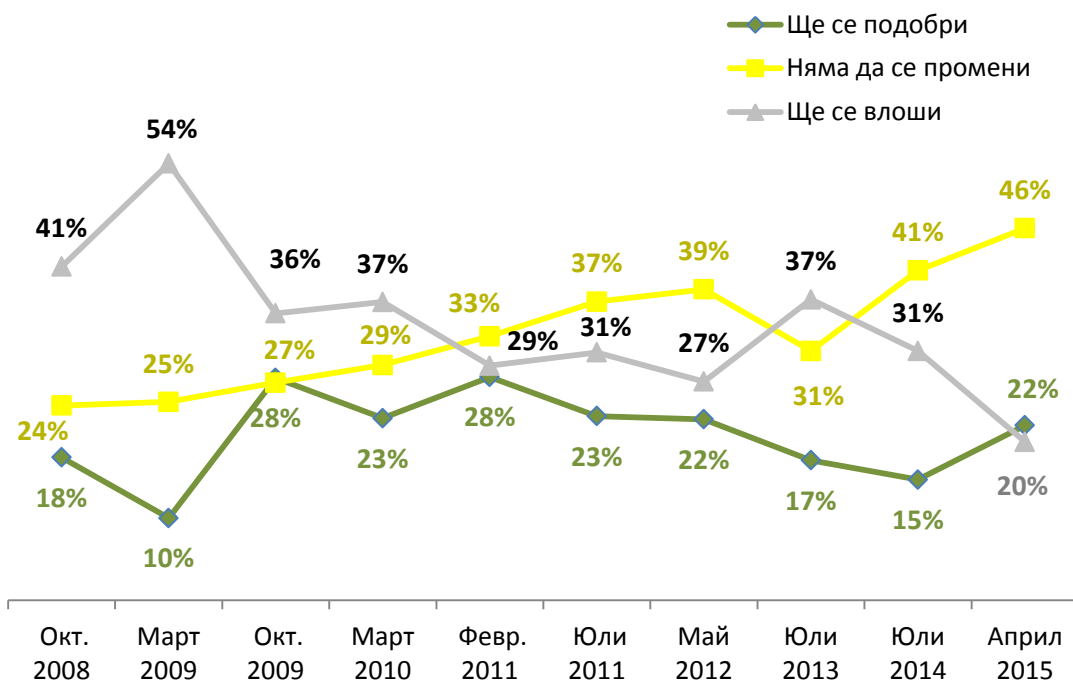
При различните възрастовите групи не се наблюдават статистически значими разлики по отношение на твърдението, че ситуацията се е влошила и отговорите варириат в интервала 35-40%, което е напълно в границите на стохастичната грешка на изследването. По отношение на позитивните оценки обаче разликата в мнението на лицата на 60 и повече години (8%) е статистически значима спрямо останалите възрастови групи (15-16%).

Значими са и разликите в зависимост от завършената степен на образование на изследваните лица. Малко над 17% от вишистите определят ситуацията като подобрена и приблизително 31% като влошена. При лицата със средно образование тези стойности са съответно 11,4% и 38%, докато едва 5% от лицата с основно образование икономическата ситуация като по-добра, а 52% от лицата с начално и по-ниско образование я преценяват като влошена.

1.4 Очаквания за икономическата ситуация през следващите 12 месеца

Подобряването на оценките за актуалната ситуация в страната се отразяват положително и на страховете и очакванията на изследваните лица. Тенденцията за увеличаване на дела на лицата, които смятат, че ситуацията в страната няма да се промени продължава и към април 2015 г. достига 46%. Същевременно за пръв път, откакто Институт „Отворено общество“ – София следи този индикатор, делът на оптимистите, отговорили „ще се подобри“ е по-висок от дела на песимистите, посочили „ще се влоши“. На практика това се дължи на спад в дела на песимистите, защото делът на оптимистите все още не е достигнал най-високите си нива, регистрирани в периода 2009-2011 г.

Как смятате, че ще се развие общата икономическа ситуация в страната през следващите 12 месеца?

1.5. Заетост и безработица²

Приблизително 43% от интервюираните лица заявяват, че към момента на изследването имат работа, а самоопределилите се като безработни са около 3 пъти по малко (13%). Това на практика означава, че нивата и на заетост, и на безработица през последната година са намалели. За сметка на това с 1% се е увеличил дялът на неработещите пенсионери, докато дялът на работещите пенсионери се запазва същият като през 2014 г. Кумулативният дял на домакините и жените в отпуск по майчинство (4%) също се запазва в размера си от предходната година. Ако се формира кумулативен дял от работещите, работещите пенсионери и работещите учащи, може да се каже, че приблизително 49% от пълнолетното население на България е заето.

Социален статус към април 2015

Най-нисък е дялът на определящите се като безработни в град София (3,3%), което означава, че безработицата в столицата е намаляла с около 3% през последната година. Макар, че е намаляла с 2% спрямо юли 2014 г., безработицата в селата все още е на най-високо ниво в страната (17%). С 1% е намаляла безработицата в малките градове (14%), но за сметка на това с 2% се е увеличила безработицата в областните центрове (13%). Най-висока е безработицата в Североизточния район на планиране (25%). Дялът на лицата, самоопределили се като безработни в Северозападна България е по-скоро нисък (9,6%) спрямо средната безработица за страната, но същевременно дялът на

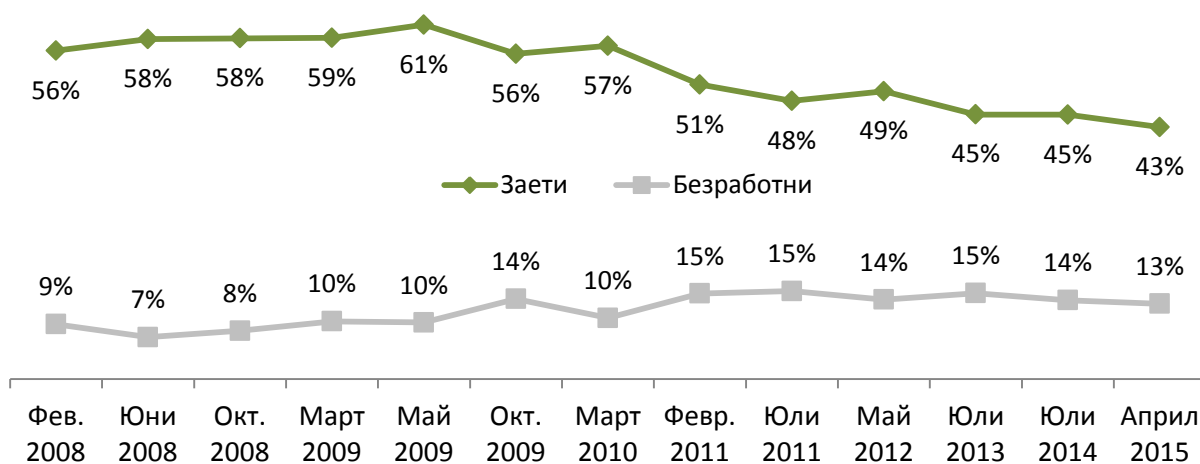
² Данните на НСИ за заетостта и безработицата в страната касаят т.нар. „трудова активно население“, т.е. лицата на възраст 15-65 г. Данните на Институт „Отворено общество“ – София касаят пълнолетното население на страната като цяло (т.е. всички лица над 18 г.). По тази причина може да има разминаване между едните и другите стойности.

неработещите пенсионери в тази част от България е значително по-висок (46,3%) спрямо средния дял на неработещите пенсионери в страната.

Най-висок е процентът безработни във възрастовия интервал от 45 до 59 години (20,4%), където се наблюдава увеличение с над 3% спрямо 2014 г. За сметка на това с около 6% е намаляла безработицата във възрастовата група от 30 до 44 г. (18%). Делът на безработните сред най-младите (18-29 г.) се запазва същия като предходната година (17%).

За поредна година ясно се откроява фактът, че степента на завършено образование е най-силно диференциращият фактор по отношение на безработицата и заетостта. Най-нисък е процентът на определящите се като безработни (4%) и съответно най-висок на заетите (60%) сред хората с висше образование. Сред лицата със средно образование безработните са 13%, а заетите са 47%. Сред хората с основно образование почти всеки четвърти няма работа (24%), а едва всеки десети работи (10%). Сред респондентите с начално и по-ниско образование приблизително 37% са безработни и едва 4% работят.

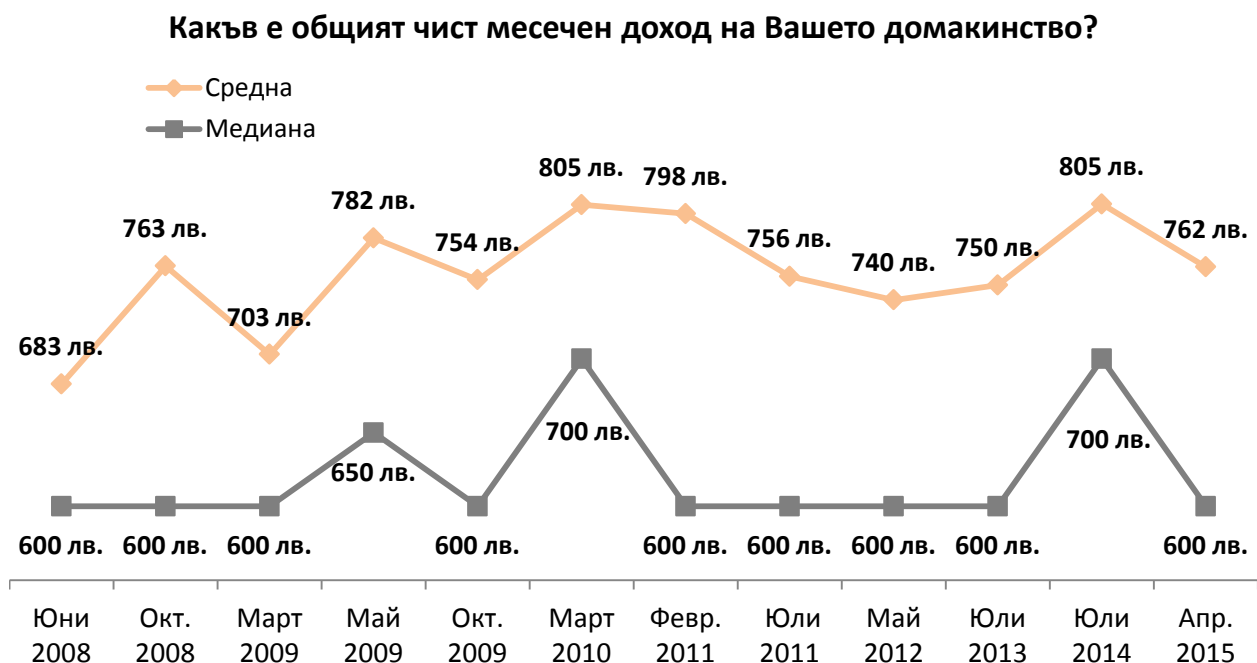
Заетост и безработица

Ако се разгледат данните за страната като цяло от предходните изследвания на Институт „Отворено общество“ – София, от май 2009 г. до юли 2013 г. се забелязва плавно понижение на дела на заетите с около 15% (от 61% през май 2009 г. до 43% през април 2015 г.). Делът на определящите се като безработни след март 2010 г. трайно се увеличава с около 5% и се задържа в интервала 13-15%.

1.6. Доходи и линия на бедност

Въпросът „Какъв е общият чист месечен доход на Вашето домакинство?“, задаван в изследванията на Институт „Отворено общество“ – София, позволява да се очертае едно колебливо повишаване на средния доход на домакинствата през последните седем години. Същевременно медианата на доходите остава в общи линии непроменена и приблизително половината от домакинствата в България живеят с чист месечен доход до 600 лв.

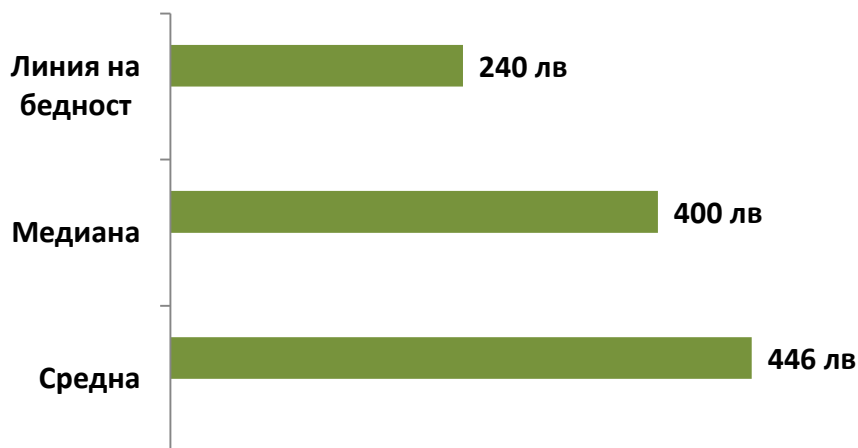
Средният доход на човек от домакинството в началото на април 2015 г. е 446 лв., а линията на бедност³ възлиза на 240 лв., което е повишение с 22 лв. спрямо юли 2014 г. От всички респонденти, около 11% не споделят доходите на своите домакинства. От останалите, които са дали отговор на този въпрос, 25% живеят с доход на човек, който е под линията на бедност. Както би могло да се очаква, сред жителите на столицата, които споделят доходите си, делът на домакинствата с най-ниски доходи (месечен доход до 238⁴ лв. на човек) (6%) е най-нисък в сравнение с провинцията. По-точно, 40% от домакинствата, живеещи на село, имат доход на човек до 238 лв., а в градовете, различни от София, средно всеки четвърти принадлежи към най-нискодходната група (средно 19% за областните градове и 28% за по-малките градове). Естествената хипотеза за наличие на неслучайна връзка между подоходните групи и завършените образователни степени се

³ Линията на бедност се пресмята като 60% от медианата на доходите. В изследването е зададен въпрос „Какъв е общият чист месечен доход на Вашето домакинство?“. За пресмятане на дохода на човек от домакинството е използвана методологията на Евростат, която, при определяне на броя членове на домакинството, дава различни тегла на различните членове на домакинството в зависимост от възрастта им

⁴ Стойността 238 лв. е горната граница на първия квантил на доходите на човек по модифицираната скала. Това означава, че ¼ от домакинствата в извадката имат доход на човек до 238 лв, което в случая на практика съвпада с линията на бедност (240 лв).

потвърждава от получените данни в резултат на изследването. Най-нисък е процентът на бедните сред хората с висше образование (7%), като процентът се увеличава с намаляване нивото на образование. При хората със средно образование той е 20%. Всеки втори човек с основно образование попада в групата на доходи до 238 лв., а при респондентите с начално и по-ниско от начално образование процентът на бедните достига чак до 89%. Може да се обобщи, че линията на бедност за страната се е покачила за сметка на увеличаването на неравенството на доходите между различните групи в обществото, били те според местоживеенето или степента на образование.

Доход на човек от домакинство по модифицирана скала (Евростат)

Домакинства към април 2015 година, живеещи под и над линията на бедност

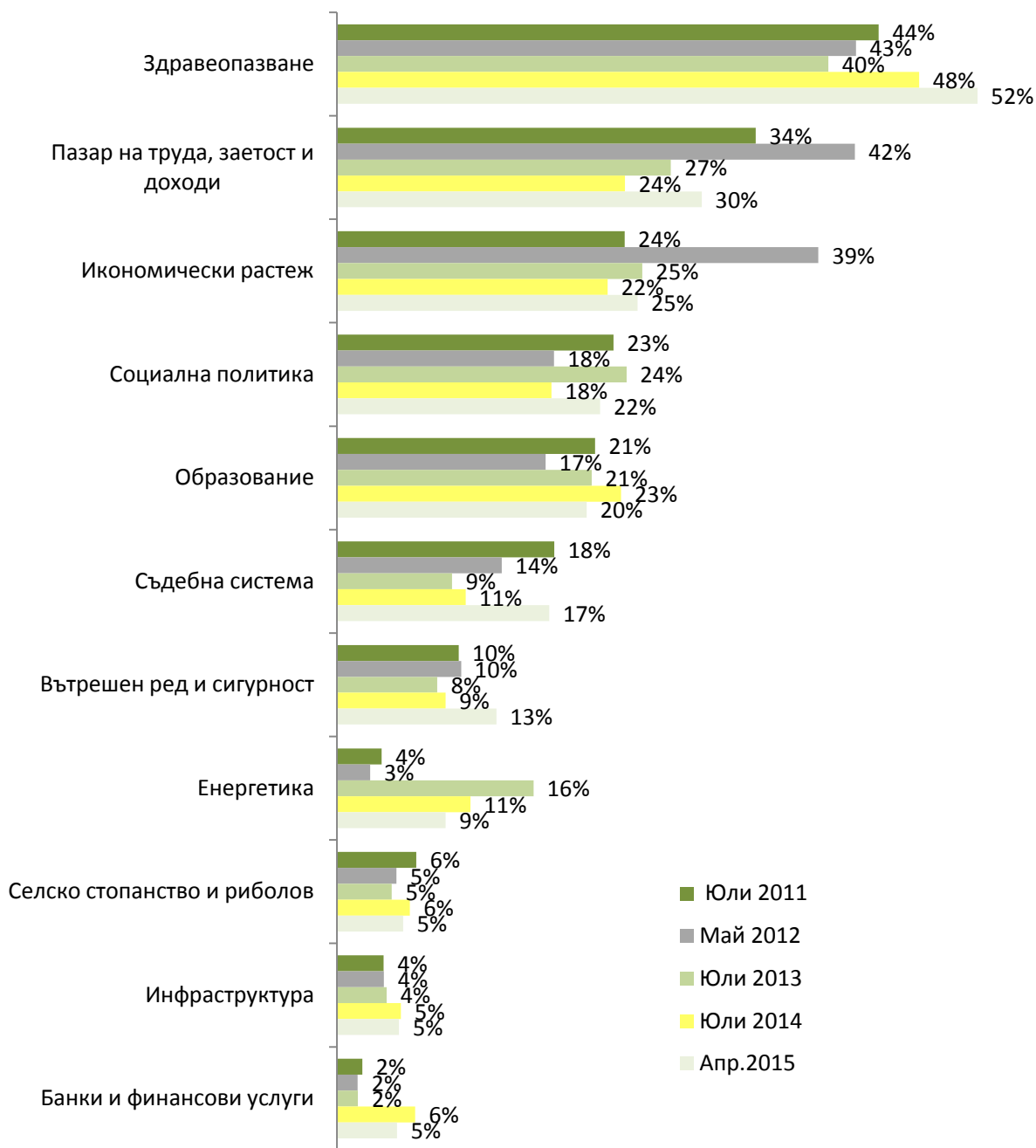

2. Нагласи към реформи и политики

2.1. Очакване за бъдещи реформи

Здравеопазването, Пазарът на труда, Образованието и Икономическият растеж се открояват като водещите сфери, в които анкетираните смятат, че са необходими реформи според проучванията на Институт „Отворено общество“ през последните няколко години. Настоящото изследване показва, че към април 2015 г. за повече от половината пълнолетни граждани на България здравеопазването (52%) ясно се е открило като най-важната сфера, която има нужда от реформи, а пазарът на труда (30%), икономическият растеж (25%) и социалната политика (22%) също повишават актуалността си. Изключително значима промяна се наблюдава и в желанието за извършване на реформи в съдебната система, като нивото на очакване е сходно с нивата на очакване за реформа в средата на първия кабинет „Броисов“ през 2011 г. Макар че не е водещ сектор в обществените нагласи, по отношение очакването за реформи секторът „вътрешен ред и сигурност“ също отбелязва значим ръст и достига своеобразен пик през последните 5 години. За разлика от това, тенденцията на затихване на обществения интерес към сектора „Енергетика“ продължава, макар че е далеч от нормалните стойности преди публичните протести срещу електроразпределителните дружества през февруари 2013, които доведоха до оставката на предходното правителство на ГЕРБ. Необходимостта от реформи в банковата система и областта на финансовите услуги запазва приблизително същите нива като юли 2014 г., когато възникна скандалът с КТБ.

В кои сфери е най-наложително да продължат реформите в страната?

2.2. Реформите на правителството „Борисов – 2“

Очевидно е, че в обществените нагласи има известно преливане между оценките за кабинета „Борисов 1“ (2009-2013) и кабинета „Борисов 2“ (към момента). За краткия период на управление от сформирването на правителството през октомври 2014 г. до сега няма завършени мащабни инфраструктурни проекти с изключение на няколко метростанции и два лота на магистрални участъци. Въпреки това настоящото правителство на Бойко Борисов е оценявано като най-успешно в сферата на инфраструктурните политики. Любопитно е да се отбележи, че

скандалите, които възникнаха около министър Москов и достъпа на жителите на сегрегирани жилищни зони до спешна медицинска помощ са се отразили по-скоро позитивно на оценката на реформите в здравеопазването, макар че самата програма за реформи все още не бе предложена за публично обсъждане към момента на изследването, нито бяха предприети други мерки, освен смяната на управленските звена в няколко болници.

Истината е, че кабинетът Борисов 2 управлява от твърде скоро, за да може изследваните лица да дадат реална оценка за правените реформи. От тази гледна точка оценките изразяват по-скоро надежи и очаквания. Големият риск за кабинета обаче е именно преливането на оценки между Борисов 1 и Борисов 2. При неуспех в реформите, в онези сектори, които преди са били подценени, вероятно лимитът на доверие ще се изчерпи по-бързо от обичайното по формулата „този филм вече сме го гледали“.

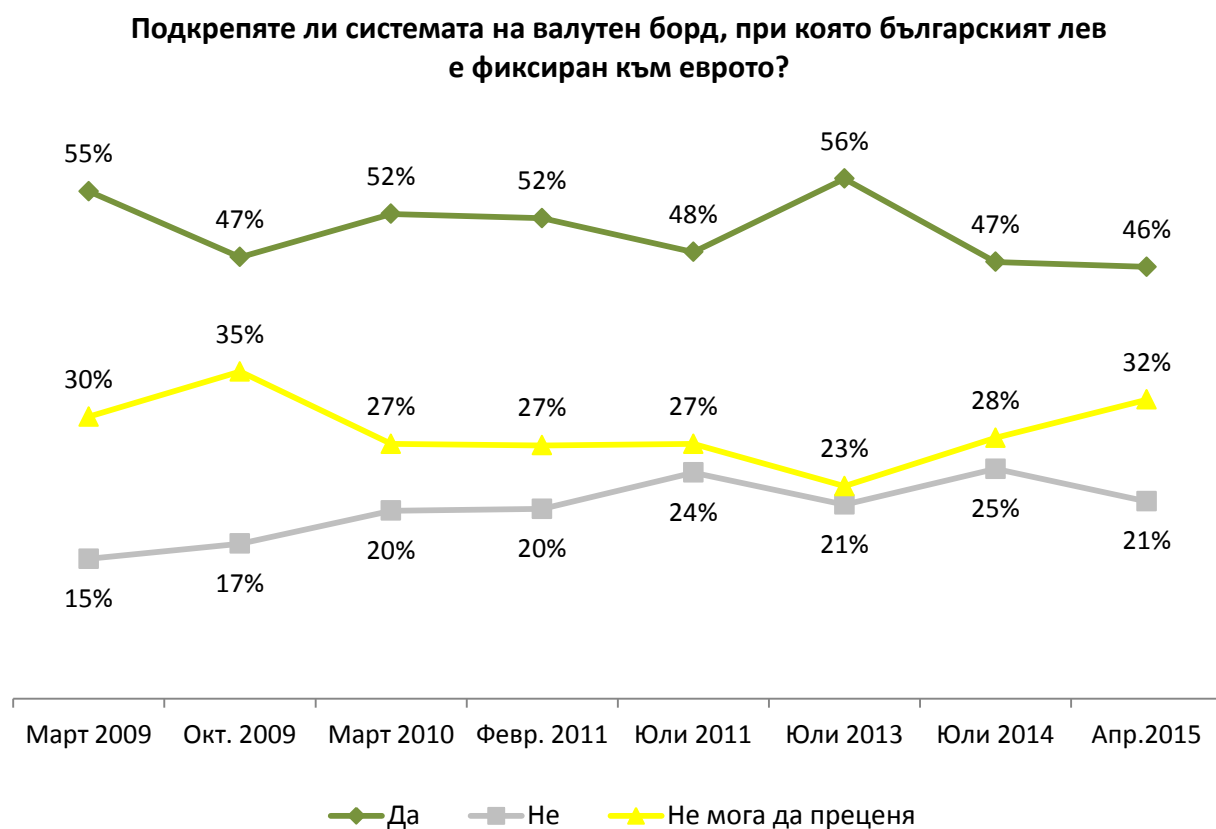
В кои сфери настоящото правителство на Бойко Борисов постигна най-голям успех/В кои сфери трябва да продължат реформите в страната?

3. Нагласи към финансовата система

3.1. Подкрепа за валутния борд

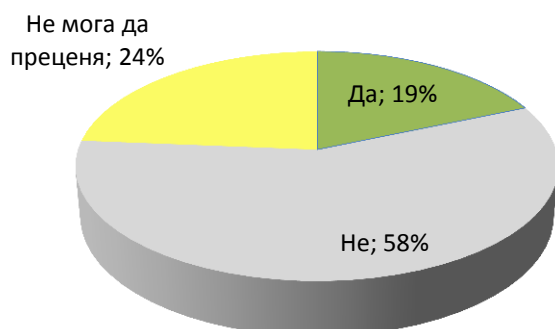
Подкрепата за системата на валутен борд в страната остава традиционно висока, макар че в сравнение с периода на политическата криза от юли 2013 г. се наблюдава известен спад на подкрепата до около традиционното и ниво около 50% от пълнолетното население на България. Подкрепящите борда граждани са мнозинство сред всички наблюдавани социални групи, както и сред симпатизантите на всички значими политически партии. Може да се каже, че има постигнат обществен консенсус за необходимостта от валутния борд и че неговата значимост нараства в ситуациите на социална криза и е нормално да намалява при намаляването на социалното напрежение и нормализацията на икономическото и политическото положение в страната.

3.2. Въвеждане на Евро и влизане в Еврозоната

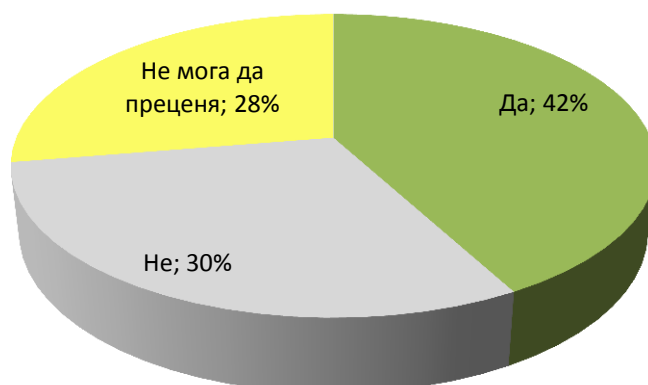
В предходните изследвания на Институт „Отворено общество“ - София въпросът „Смятате ли, че е добре за България българският лев да бъде заменен с евро?“ обикновено с преобладаващо мнозинство от почти две трети се оформя ясно изразен консенсус: „Не!“. През април 2015 г. нивото на несъгласие (58%) също е високо спрямо нивото на подкрепа (19%), но спада с 7% спрямо 2014 г.

Смятате ли, че е добре за България българският лев да бъде заменен с евро?

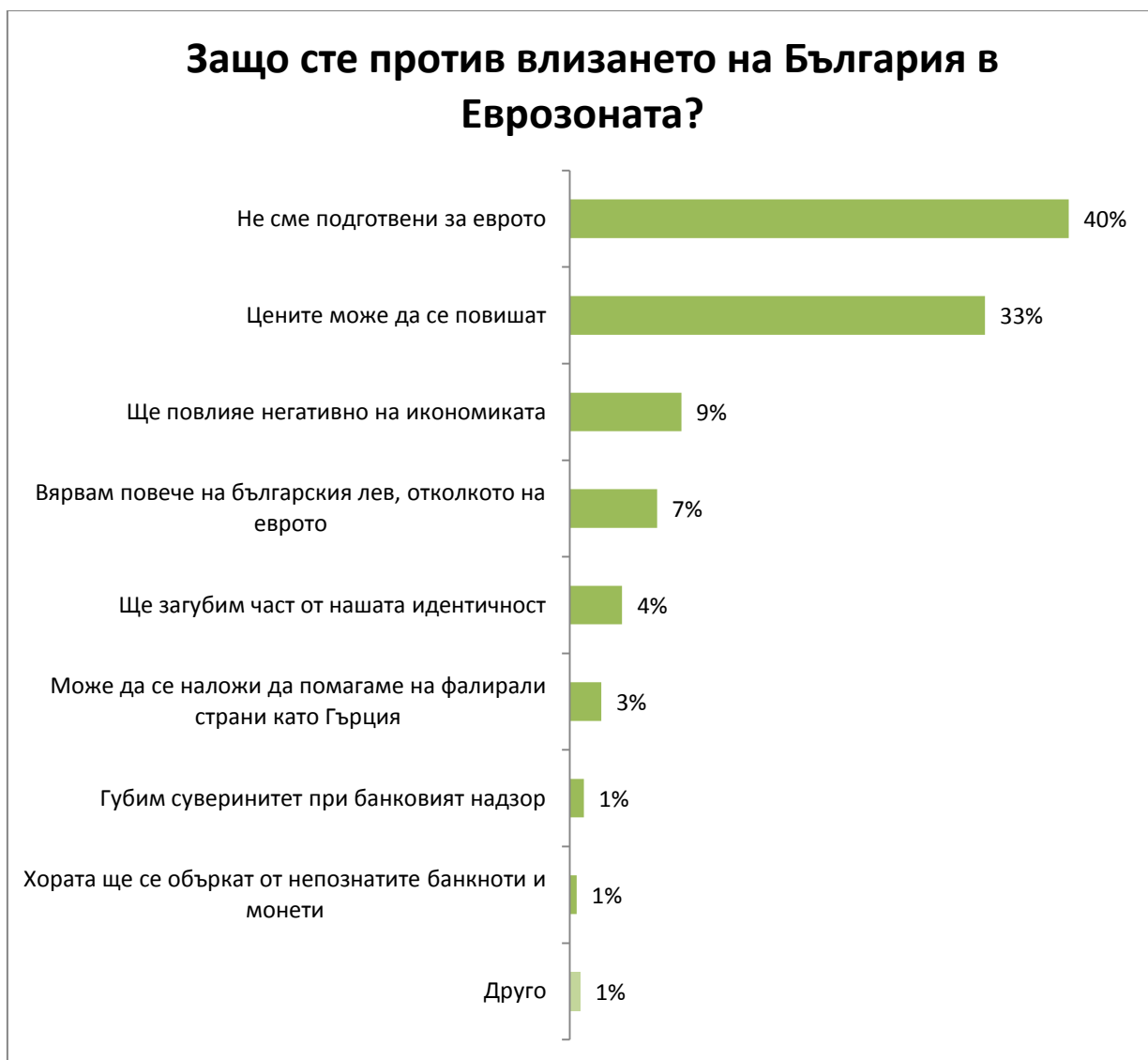
Тази концентрация на негативни отговори обаче вероятно се дължи не на рационални причини, а на известна носталгия към националната валута като символ на националната независимост. В рамките на изследването, малко по-късно във въпросника, следва контролен въпрос, зададен не като негативно действие (замяната на лева), а през позитивно действие (членство във валутен съюз): Подкрепяте ли влизането на България в Еврозоната? При тази формулировка на въпроса се получават много различни отговори, отколкото на предходния въпрос. Приблизително 42% биха подкрепили подобна политика, докато против са около 30%. Казано иначе, въвеждането на еврото като разплащателна единица в България намира двойно по-голяма подкрепа и среща двойно по-малко неодобрение.

Подкрепяте ли влизането на България в Еврозоната?

Разминаването в отговорите на двата въпроса е ясен белег, че българското общество има нужда от задълбочен публичен дебат, в рамките на който да се обсъдят предимствата и недостатъците от влизането в Еврозоната и замяната на лева с евро. Показателен за нуждата от дебат е и фактът, че – независимо от формулировката – приблизително една четвърт от анкетираните лица се въздържат да изразят мнение по-въпроса, вероятно защото не се чувстват достатъчно информирани.

От тази гледна точка е много интересна аргументацията на онези 30% от респондентите, които са против влизането на страната в Еврозоната. За да бъде обхванато тяхното мнение, бе зададен допълнителен въпрос: „Защо?“. Фактът, че преобладаващият дял от отговорите е „не сме подготвени за еврото“ (40%), означава, че въвеждането на еврото всъщност не е мислено като „заплаха“. Всъщност, при тази формулировка на въпросите едва 4% от отговорилите, че са против, се страхуват от загубата на национална идентичност, а най-голямото практическо опасение (33%) е, че цените може да се повишат.

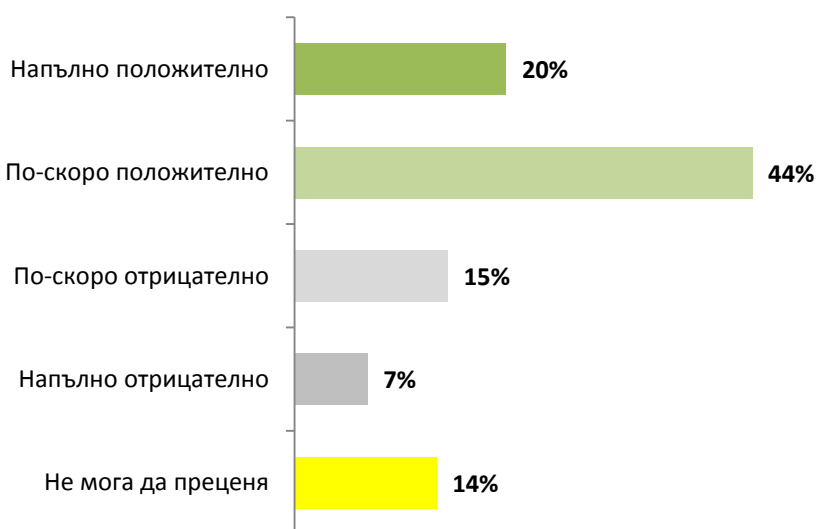

4. Нагласи към Европейския съюз

4.1. Членството в ЕС

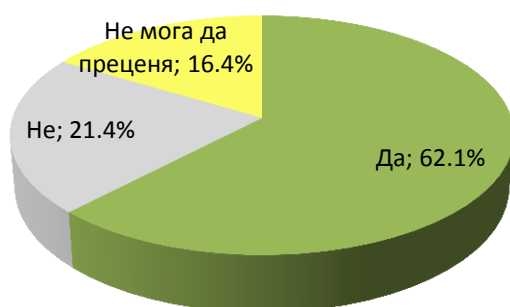
По-доброто възприемане на замяната на лева с евро, когато се мисли като членство в Еврозоната, вероятно се дължи на изключително позитивната оценка за членството на България в ЕС до момента. Приблизително две трети от изследваните лица дават напълно положителна или по-скоро положителна оценка на членството, т.е. има ясно изразен обществен консенсус.

Как оценявате членството на България в Европейския съюз досега?

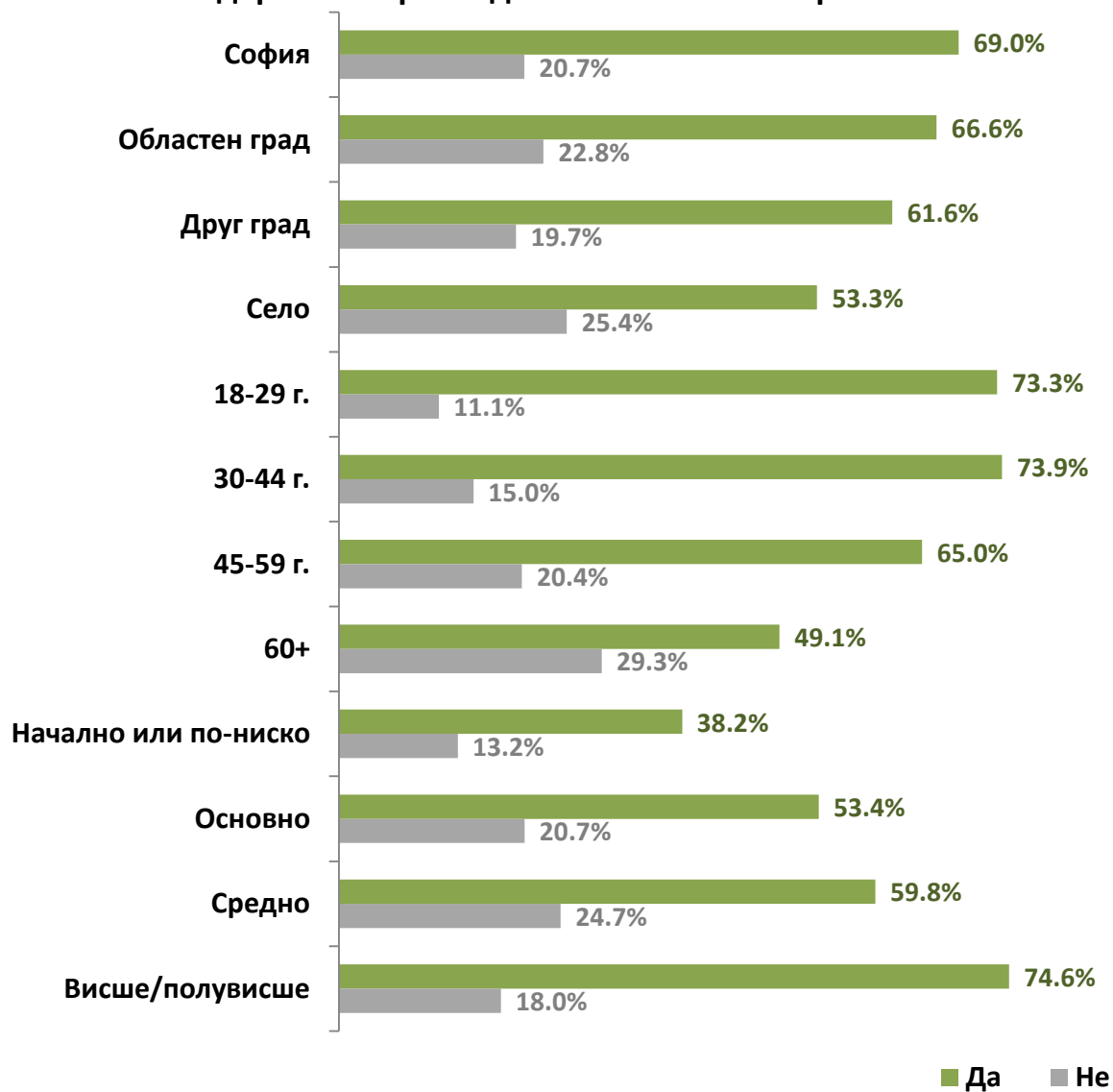

Този консенсус личи изключително ясно и от разпределението на отговорите на въпроса: „Ако днес трябваше да вземете решение, бихте ли подкрепили присъединяването на България в ЕС?“. Приблизително 62% от изследваните лица биха подкрепили членство и едва 21% не биха подкрепили членството в Европейския съюз. Подкрепата за членството в ЕС е абсолютно категорична сред вискообразованите (75%), сред лицата от 18 до 44 г. (73-74%) и сред жителите на градовете (62-69%). Най-негативно настроените към ЕС са хората на 60 и повече години (29%), лицата със средно образование (25%) и жителите на селата (25%). Прави впечатление, че делът на респондентите, които не са заели позиция по този въпрос се формира основно сред нискообразованите групи от населението: приблизително половината (49%) от лицата с начално и по-ниско образование са отговорили „не мога да преценя“.

Ако днес трябваше да вземете решение, бихте ли подкрепили присъединяването на България в ЕС?

Ако днес трябваше да вземете решение, бихте ли подкрепили присъединяването на България в ЕС?

4.2. Предимства на членството в ЕС

Независимо дали подкрепят или не подкрепят членството на България в ЕС, повечето анкетирани лица все пак виждат поне едно предимство на членството, като водещите са повечето възможности за работа, образование и пътуване в чужбина⁵. Едва 10% от респондентите не виждат никакви предимства в Европейската интеграция и можем да ги определим като същинските евроскептици в страната. Онези, които не виждат предимства от членството в ЕС, са основно сред неработещите пенсионери (16,4%), на 60 и повече навършени години (16,4%), които живеят в селата (14%), в Северозападна България (23,5%) и ако изборите бяха днес, биха гласували за БСП (17%) или за Атака (18%).

Според Вас, кое от следните възможни предимства на европейската интеграция е от най-голямо значение?

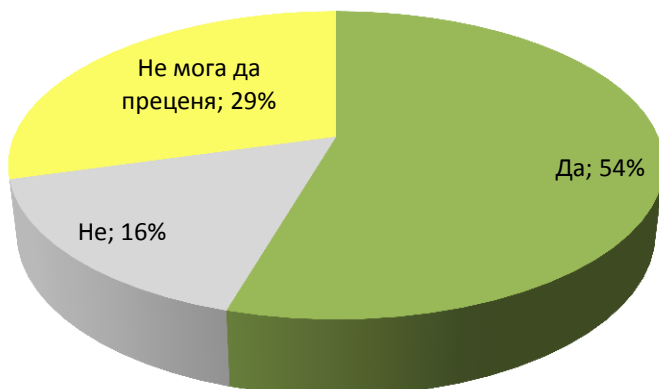
4.3. България в Шенген

Една от неизпълнените политически цели на кабинета Борисов – 1 (2009-2013) бе влизането на България в Шенгенското пространство. Естествената логика на пренасяне на оценките и нагласите, показана по-горе в доклада, формира в общественото мнение очакване, че и сега това ще бъде политическа цел на кабинета Борисов – 2. Може да се каже, че политиките свързани с влизането на България в Шенген по-скоро намират подкрепа сред пълнолетното население на страната. Приблизително 54% от анкетираните лица подкрепят влизането, докато против са само 16%. Изключително големият дял на хората, отговорили „не мога да преценя“ обаче, е белег за необходимостта от обществен дебат, който да обясни предимствата и съответно задълженията на българската страна при подобно членство. Делът на лицата, които са отговорили, че не могат да

⁵ Сборът от дяловете превишава 100%, защото анкетираните лица имат право да посочат повече от един верен отговор

преценят, е най-голям в малаките градове (39%) и селата (34%), в Североизточна България (40%), сред младежите (34%) и най-възрастните (35%) и сред ниско образованите лица – 43% от лицата с основно и 68% от лицата с начално и по-ниско образование нямат позиция по въпроса.

Подкрепяте ли влизането на България в Шенген?

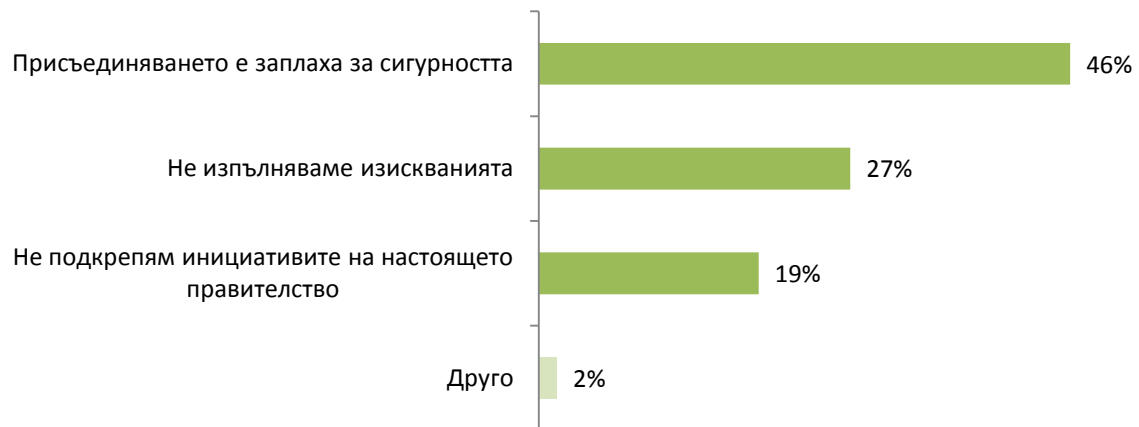

Типът на населеното място не е фактор за мнението против и разликите между отделните населени места са в рамките на един процент. Полът, възрастта и образованието също не показват статистически значими разлики (с изключение на лицата с начално и по-ниско образование, при които просто делът на негативните и позитивните отговори е твърде малък, поради големия дял не мога да преценя). Единственият фактор, който има значение за позицията на респондентите са политическите им симпатии. Делът на лицата, които са против членството на България в Шенген, е най-голям дял сред пълнолетните граждани на страната, които, ако изборите бяха днес, биха гласували за Атака (27%) или БСП (23%). Делът на неподкрепящите членството е най-нисък сред симпатизантите на Реформаторския блок (5%) и ДПС (7%). При първите това е ясен избор, при вторите обаче се дължи на изключително високия дял на отговорилите „Не мога да преценя“ (50%).

Като основна причина за неподкрепата се изтъква „заплахата за сигурността“ (46%), която произтича от липсата на граничен контрол между страните-членки, следвана от усещането, че не изпълняваме условията за членство (т.е. че не сме в състояние да гарантираме реда и сигурността в рамките на страната) – 27%. Едва на трето място идват чисто политическите причини – неподкрепата на политически инициативи на настоящето правителство (19%).

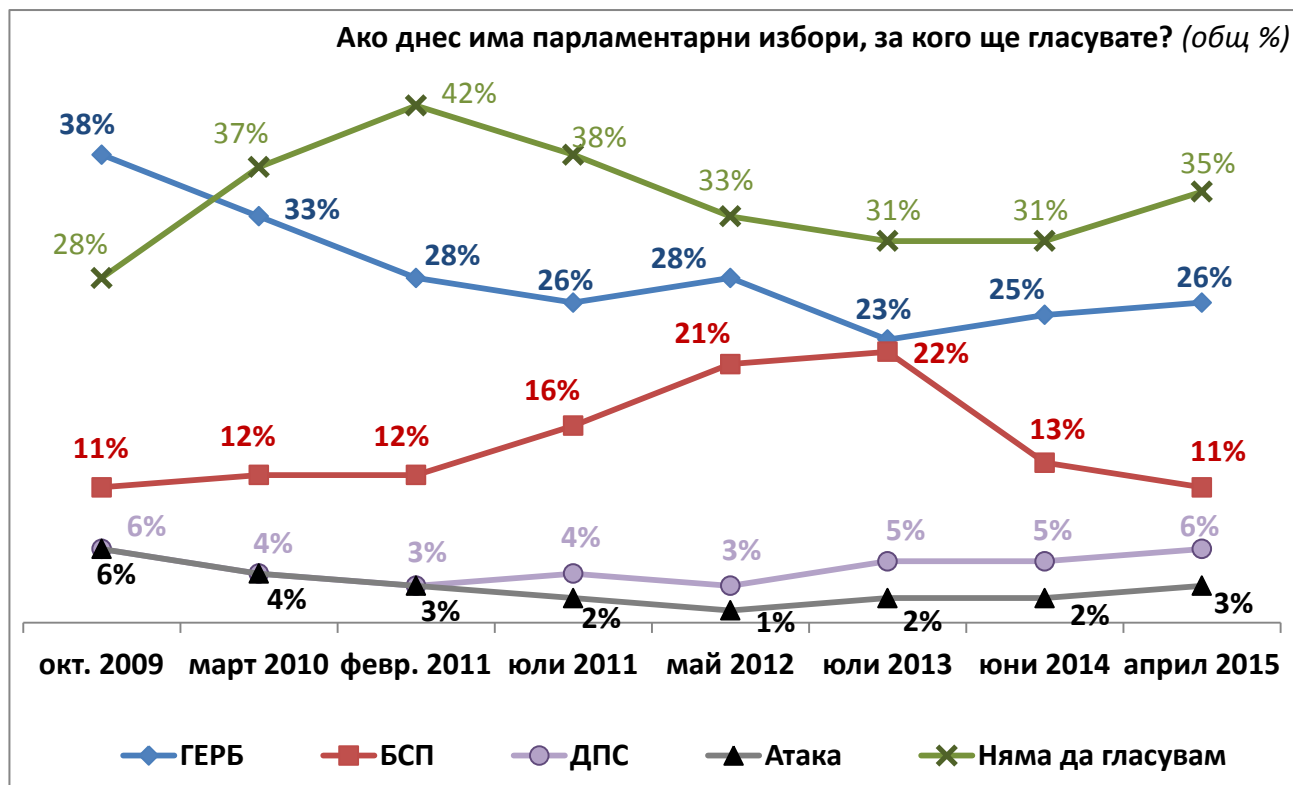

Защо не подкрепяте членството на България в Шенгенското пространство?

5. Електорални нагласи

5.1. Потенциален електорат⁶

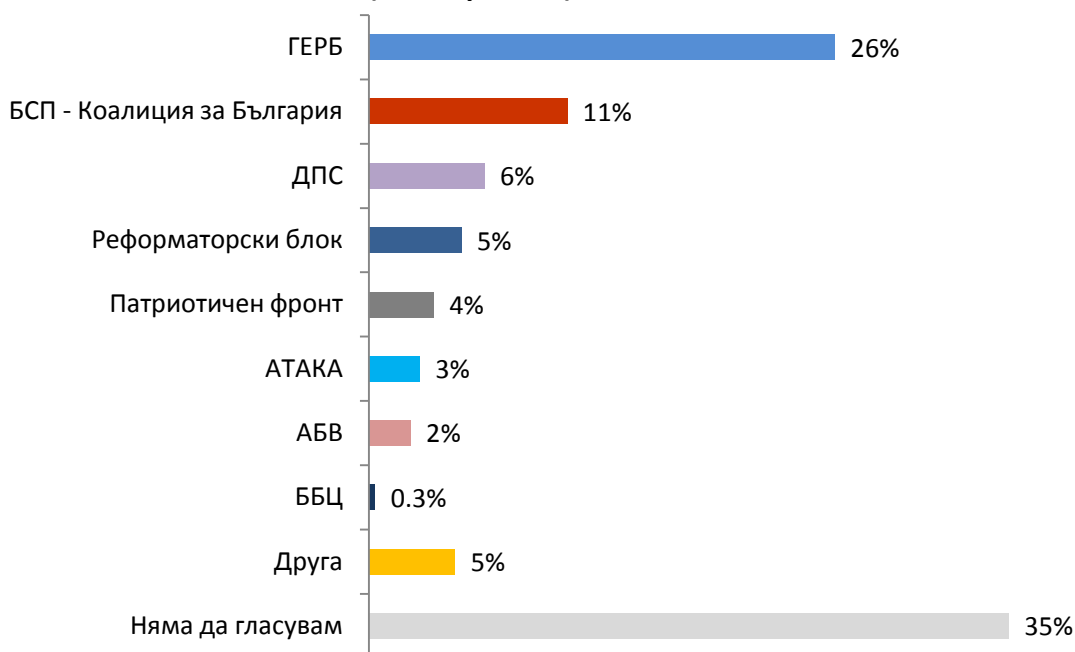

Изследването на електоралните нагласи показва, че обществената подкрепа за партия ГЕРБ се е увеличила, макар и само с процент през последната година, което като цяло е рядко наблюдаван феномен по отношение на управляваща партия в България. БСП продължава да губи от своята подкрепа и достига до най-ниските си нива, характерни за периода след управлението на Тройната коалиция (2005-2009). Увеличава се и делът на хората, които декларират нежелание да гласуват. Всеки трети респондент казва, че не би се възползвал от това си право, ако изборите бяха днес. Реформаторският блок губи 2% подкрепа спрямо юли 2014 г., и се връща към обичайните нива на подкрепа на своя предшественик – Синята коалиция. Патриотичният фронт (4%) значително е увеличил електората си спрямо деклариралите подкрепа за НФСБ (1,5%) предходната година. АБВ запазва електората си от юли 2014 г, докато подкрепата за България без цензура се е стопила⁷.

⁶ Общият процент е дял на посочилите, че ще гласуват за определена партия от цялата извадка (респективно от пълнолетното население). Валидният процент е дялът на посочилите, че ще гласуват за определена партия само от тези, които са посочили за коя партия ще гласуват

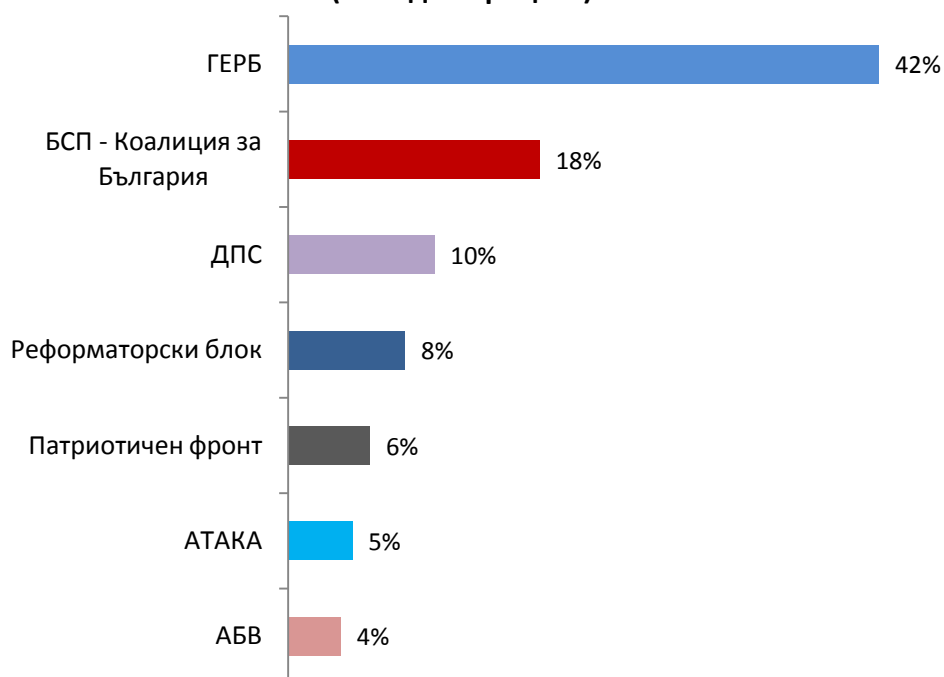
⁷ Към юли 2014 БЦ е в коалиция с ВМРО и Гергьовден. Към април 2015 ВМРО е коалиционен партньор на НФСБ в рамките на патриотичния фронт

**Ако ДНЕС има ПАРЛАМЕНТАРНИ избори, за кого ще гласувате?
(Общ процент)**

От гледна точка на изборните резултати (когато се изчислят само дяловете от онези, които заявяват, че ще гласуват), ако изборите бяха днес, при сега съществуващия в закона изборен праг и при избирателна активност близка до декларираната в изследването, в Парламента със сигурност биха влезли 7 от сегашните 8 партии: ГЕРБ, БСП, ДПС, Реформаторски блок, Патриотичен фронт, Атака и АБВ. Към момента различни приблизително 8% се разпиляват в различни други партии, но никоя от тях не е близо до преодоляване на изборния праг.

**Ако ДНЕС има ПАРЛАМЕНТАРНИ избори, за кого ще
гласувате?
(Валиден процент)**

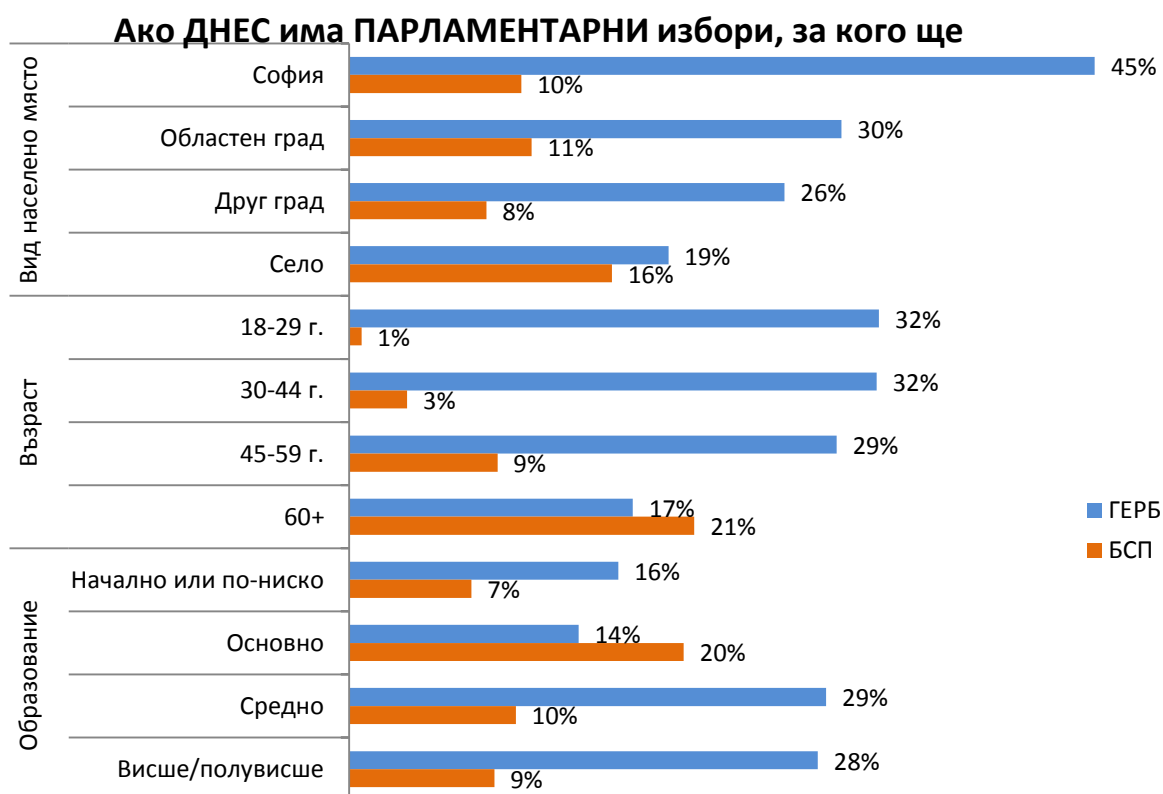
5.2. Електорални огледала

Нормално е различните политически партии да се ползват с подкрепата на различни групи от населението. От статистическа гледна точка, настоящото изследване дава възможност да се представят профилите на електората на първите шест формации. За удобство при четенето на доклада, а и поради специфичните социални контрасти, по-долу данните ще бъдат представени в три двойки: ГЕРБ-БСП, Реформаторски блок-ДПС и Патриотичен фронт – Атака.

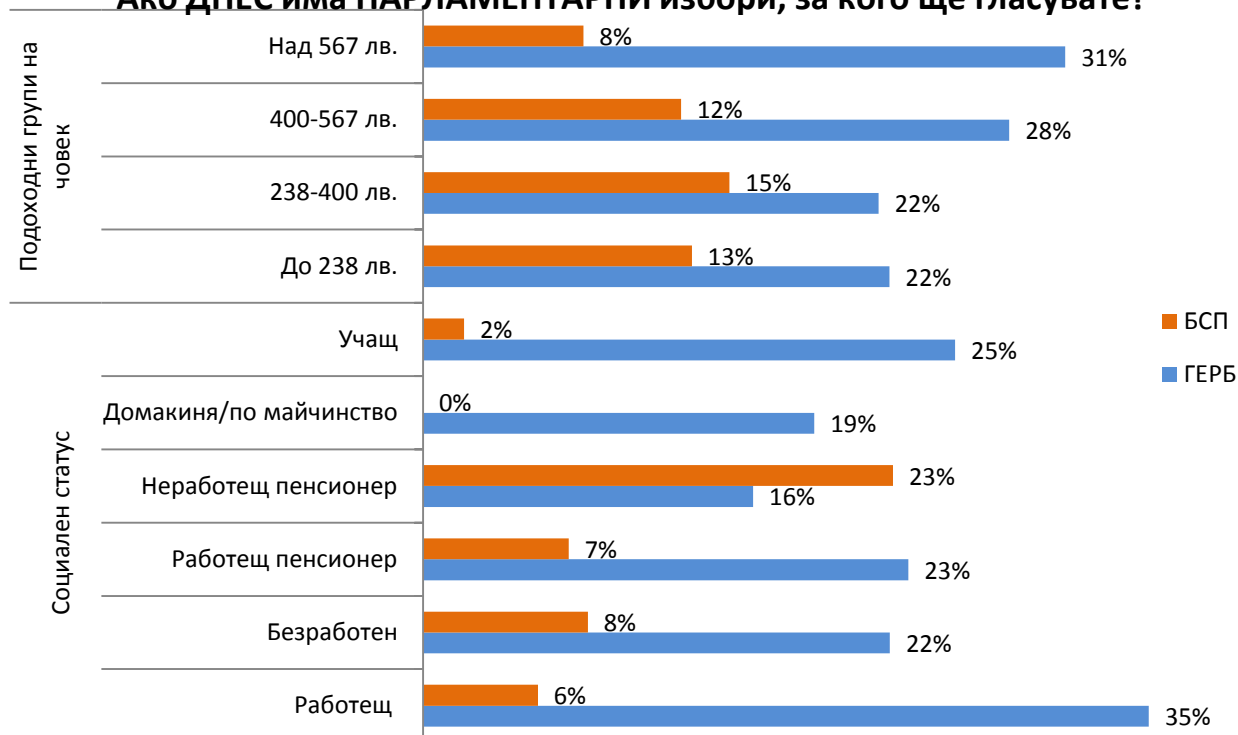
5.2.1. ГЕРБ-БСП

Може да се каже, че ГЕРБ е партията на младите, живеещи в областните градове и образовани българи. От гледна точка на социалния статус на лицата, които биха гласували за ГЕРБ, тя изглежда като типичната дясна партия – подкрепяна от лицата с висше и средно образование, както и сред групите с относително висок среден доход на човек от домакинството, както и от работещите.

Електоратът на БСП изглежда като огледален образ на този на ГЕРБ. По-високите нива на подкрепа за БСП са във възрастовата група над 60 г. и сред лицата живеещи в малките (не в областните) градове и селата и имащи основно или по-ниско образование. Изненадващо за лява партия, делът на лицата, които казват, че ще гласуват за БСП е най-висок в домакинствата, намиращи се в третия квартал на доходните групи, т.е. това не е групата с най-ниски ниски доходи, освен това БСП не събира никаква подкрепа от жените в майчинство и домакините.

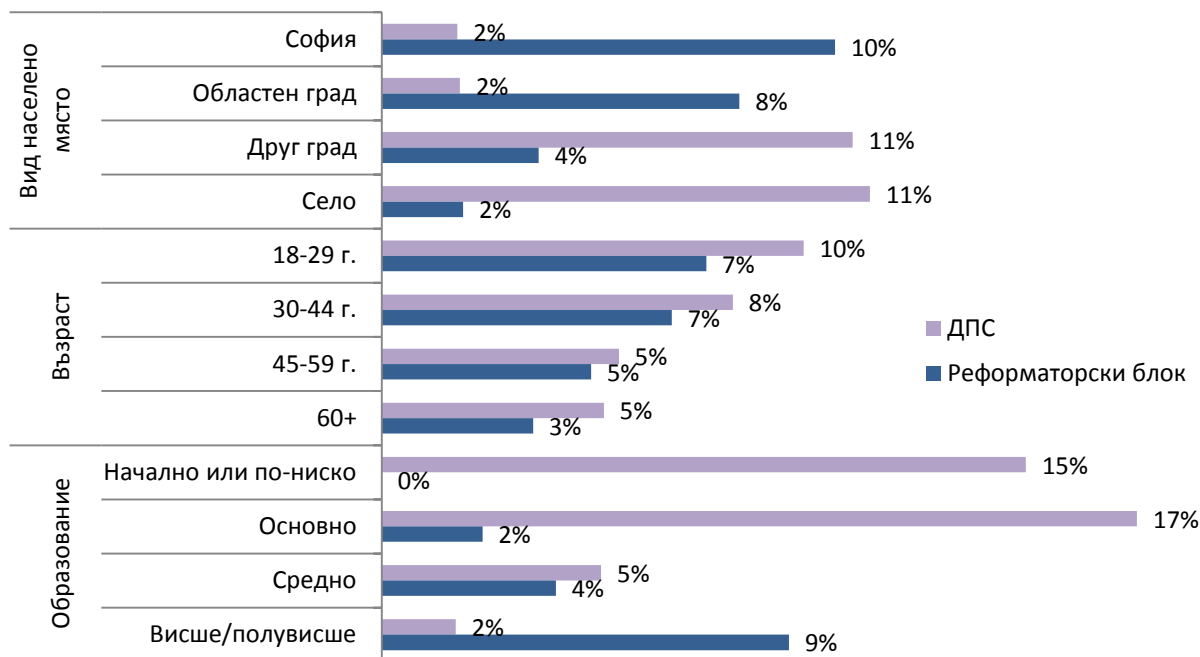
Ако ДНЕС има ПАРЛАМЕНТАРНИ избори, за кого ще гласувате?

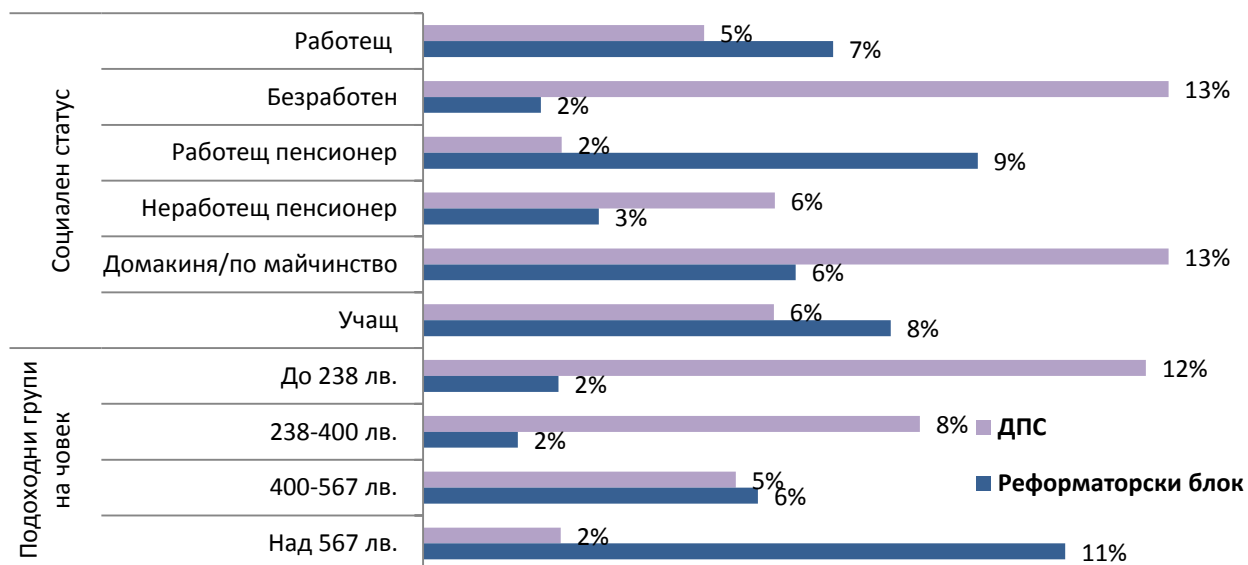
5.2.2. ДПС-Реформаторски блок

Електоратът на Реформаторския блок е съсредоточен в по-младите възрастови групи. Образът на тези, които биха гласували за тази формация би могъл да се характеризира като хора, живеещи в София, с висше образование, които работят и се намират в горните доходни групи. Електоратът на ДПС също е съсредоточен в по-младите възрастови групи. Много ясно е изразена обаче принадлежността му към населението в селата и малките градове, сред лицата с основно и по-ниско образование, както и в най-ниските доходни групи. Както БСП е огледален образ на ГЕРБ, така, с изключение на възрастовите групи на симпатизантите, и тези две политически формации могат буквално да служат като учебнически пример за пълна противоположност на социалните групи, които ги подкрепят.

Ако ДНЕС има ПАРЛАМЕНТАРНИ избори, за кого ще гласувате?

Ако ДНЕС има ПАРЛАМЕНТАРНИ избори, за кого ще гласувате?

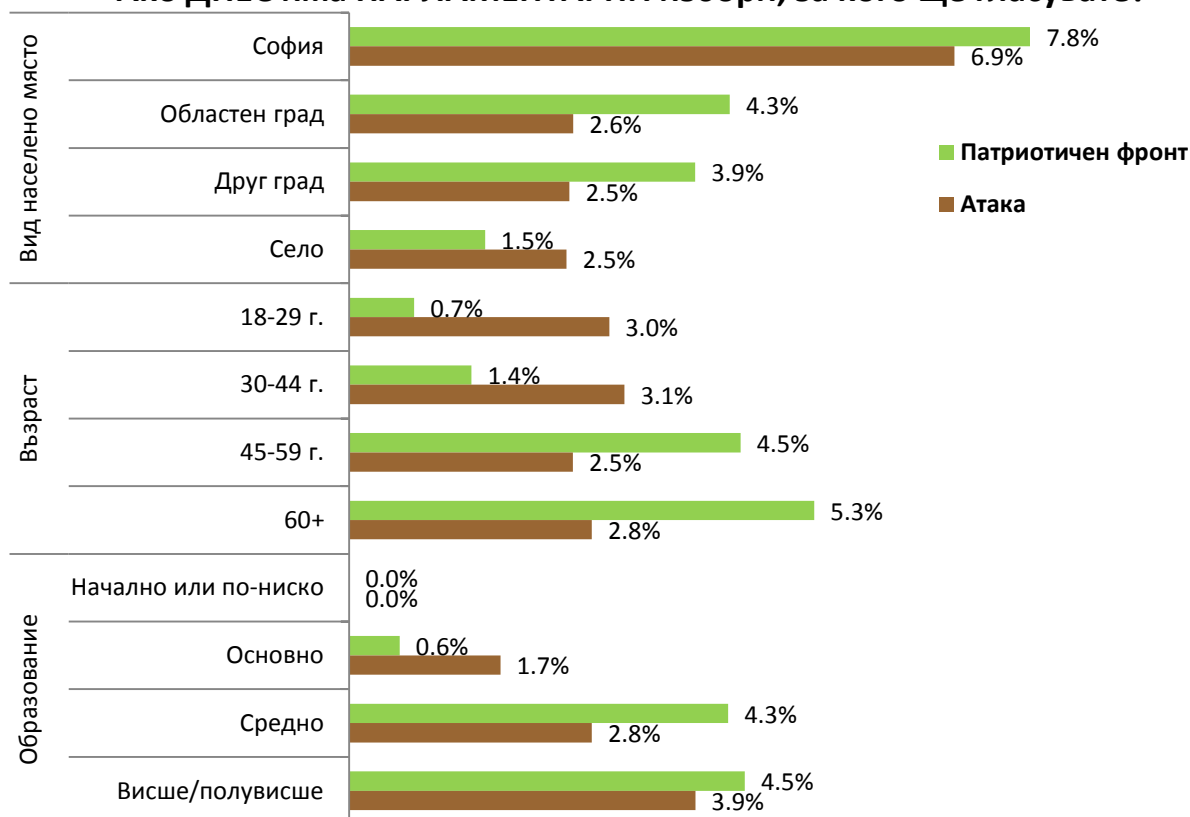
5.2.3. Патриотичен фронт-Атака

Вероятно заради споделеното минало⁸, Патриотичният фронт и Атака има много сходна електорална подкрепа. И двете формации са представени по-силно в София, но имат присъствие и в останалите населени места. Електоратът им е предимно от лица със средно и висше образование.

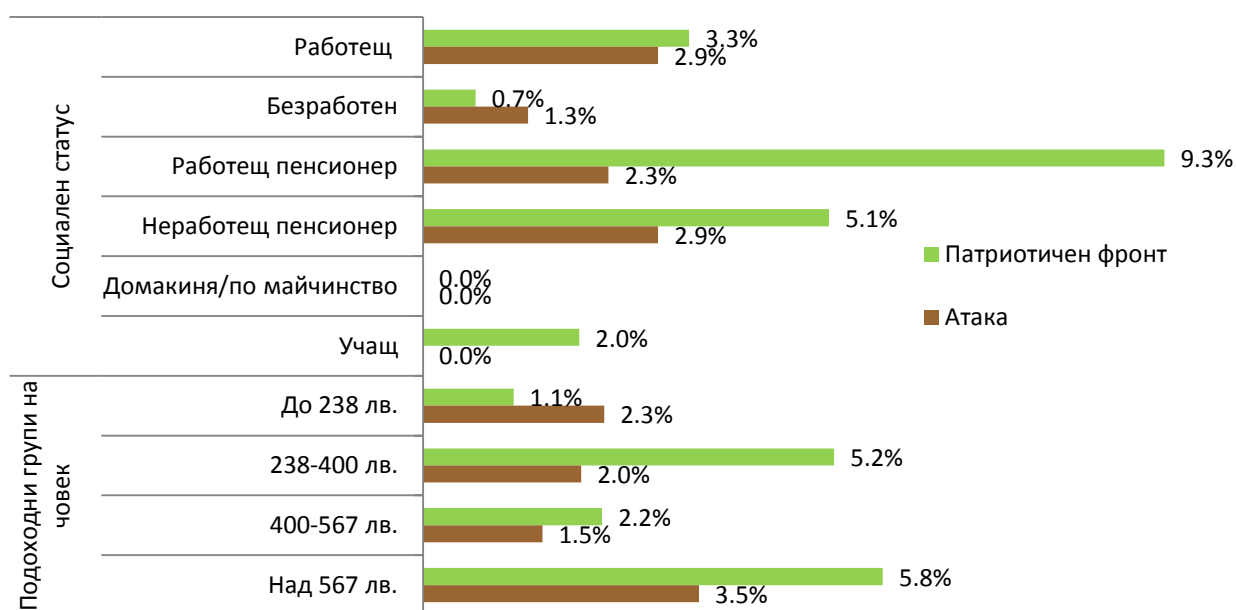
⁸ Патриотичният фронт е коалиция с водещ партньор НФСБ, който възникна след като телевизия СКАТ се оттегли от сътрудничество с партия Атака

Разликата се състои основно в това, че Атака е представена балансирано във всички възрастови групи, докато Патриотичният фронт е подкрепян предимно от лица над 45 г. Затова не е изненада, че Патриотичният фронт фактически е партията на работещите пенсионери.

Ако ДНЕС има ПАРЛАМЕНТАРНИ избори, за кого ще гласувате?

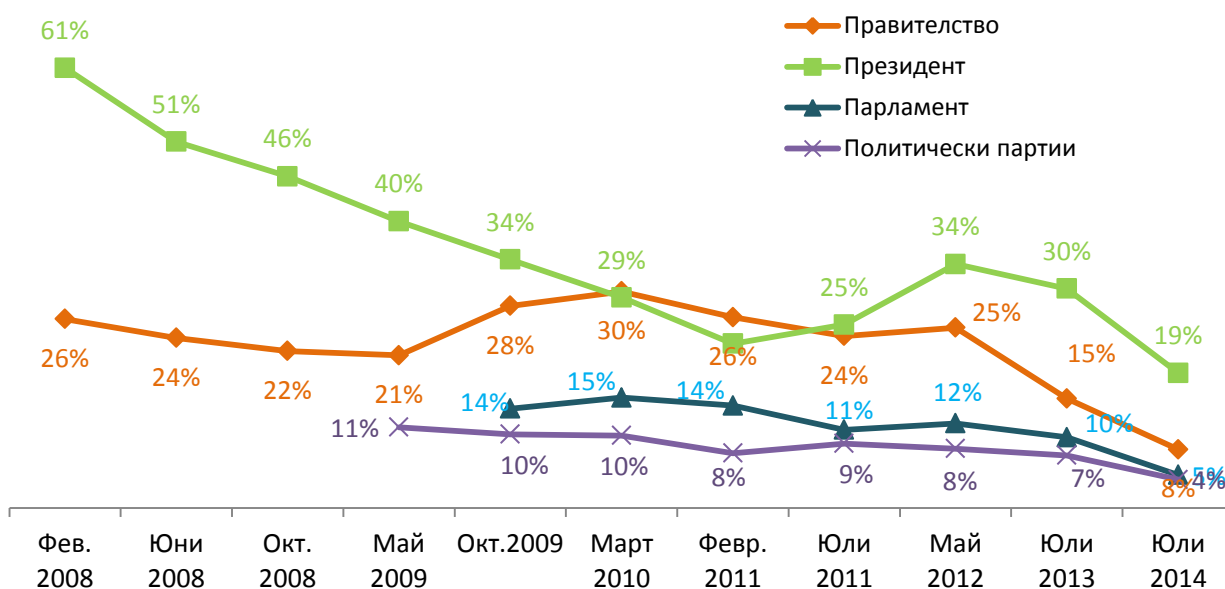
Ако ДНЕС има ПАРЛАМЕНТАРНИ избори, за кого ще гласувате?

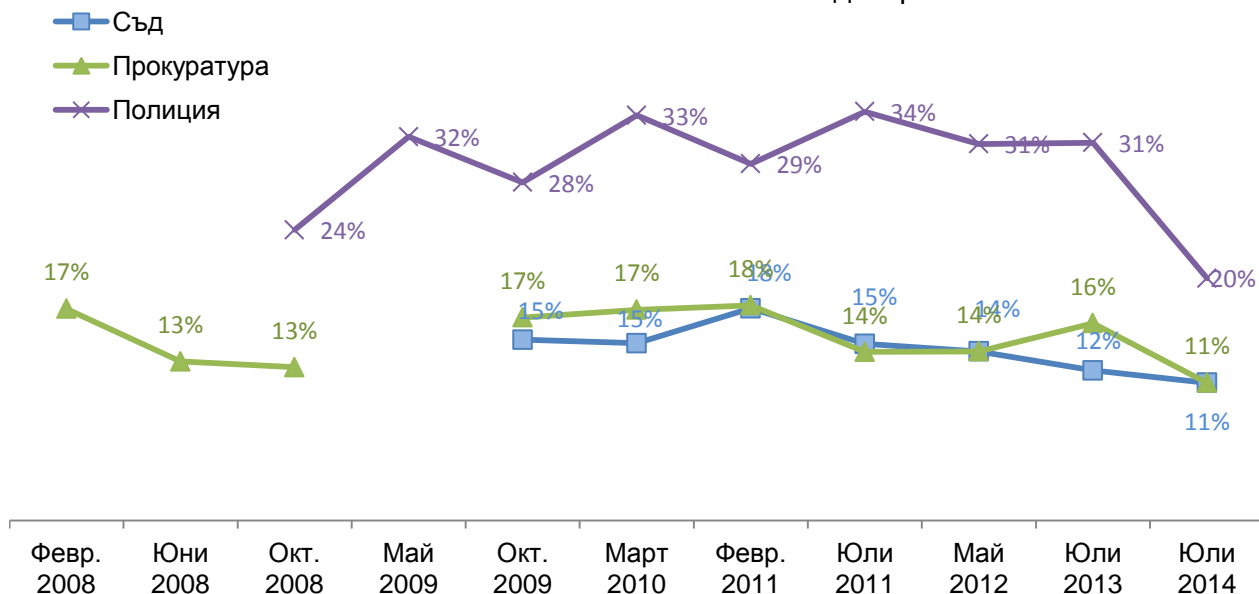
5.3. Доверие в националните институции

В един много дълъг период от време България страда от силно недоверие към основните държавни институции. Периода 2008-2014 г. например е белязан от спад на доверието в президента, правителството, народното събрание и политическите партии. На относително ниски нива се задържа и доверието в съда, прокуратурата и полицията.

**В каква степен имате доверие на следните институции:
"много голяма" и "голяма" степен на доверие**

**В каква степен имате доверие на следните институции:
"много голяма" и "голяма" степен на доверие**

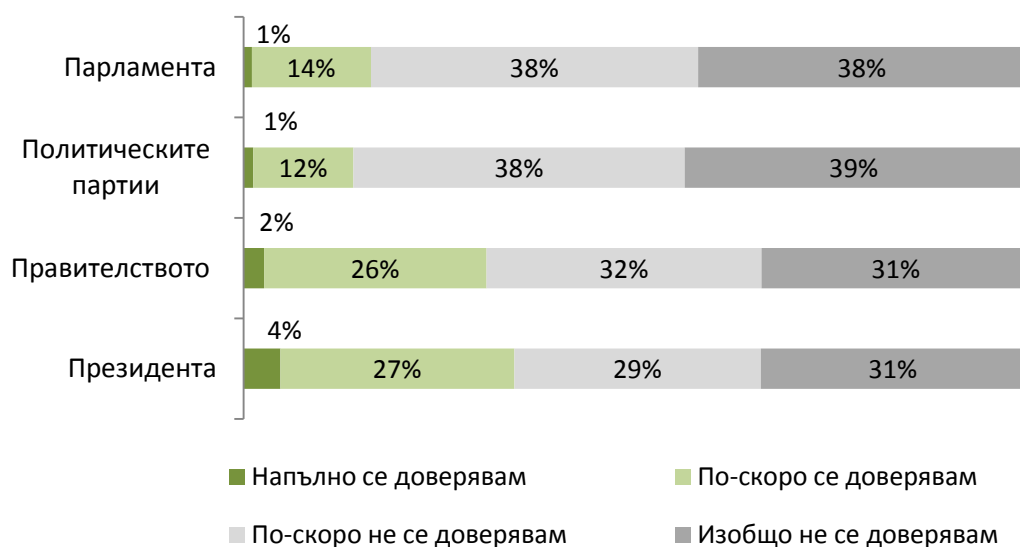
За целите на подготвян индекс за измерване на демокрацията в България, в настоящото изследване въпросът за доверието в институциите бе променен като формулировка и като възможни отговори.

Това ни лишава от възможността към момента да предложим графика в развитието на тенденциите, но позволява по-прецизно да се измерят нивата на доверие.

От трите основни национални институции президентът се ползва с най-голяма степен на доверие (кумулятивен дял на доверието 31%), с близка степен на доверие към момента се ползва и правителството (28%), докато парламентът (15%) има доверие по-скоро сходно с доверието в политическите партии (13%). Може да се каже, че това съотношение е традиционно за страната и се вписва в досега изследваните тенденции.

В каква степен имате доверие на следните организации / институции:

По същия начин, по модела на наблюдаваните до сега тенденции, доверието в полицията (кумулятивен дял 48%) е два пъти по-високо от доверието в прокуратурата (23%) и съда (24%). Новият елемент тази година е измерване на доверието във Висшия съдебен съвет, което се оказва по-ниско от това в прокуратурата и съда. От друга страна недоверието във ВСС обаче също е по-ниско и това се дължи на факта, че голяма част от респондентите не са запознати с дейността му и в рамките на изследването са отговорили „не мога да преценя“ (23%).

В каква степен имате доверие на следните организации / институции:

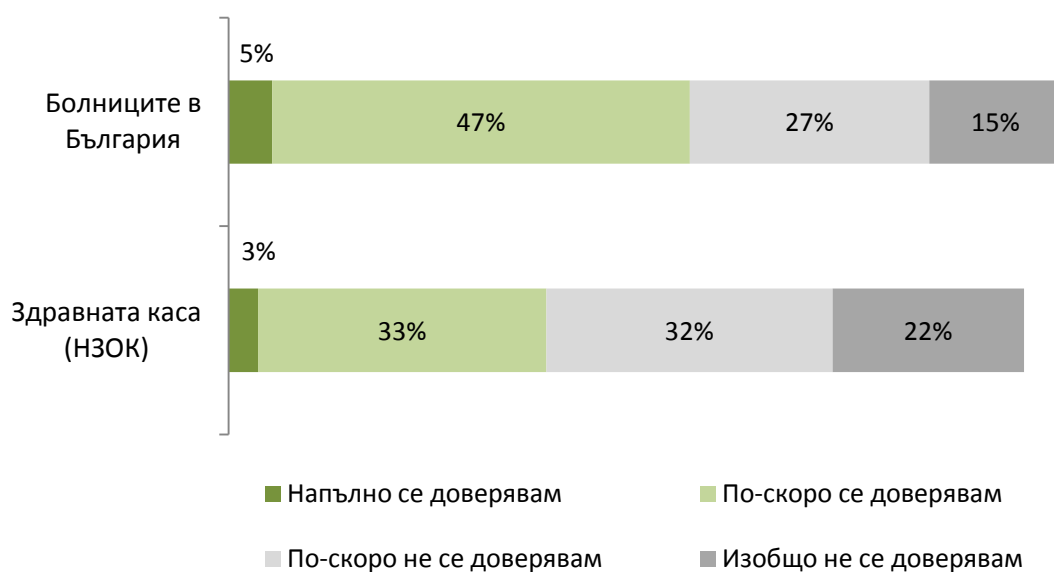

При останалата част от институциите се наблюдават относително високи степени на доверие, спрямо недоверието. БНБ се радва на по-високо доверие от търговските банки, а болниците в България – на значително по-високо доверие от НЗОК. На най-голямо доверие от националните институции се радват висшите училища в България.

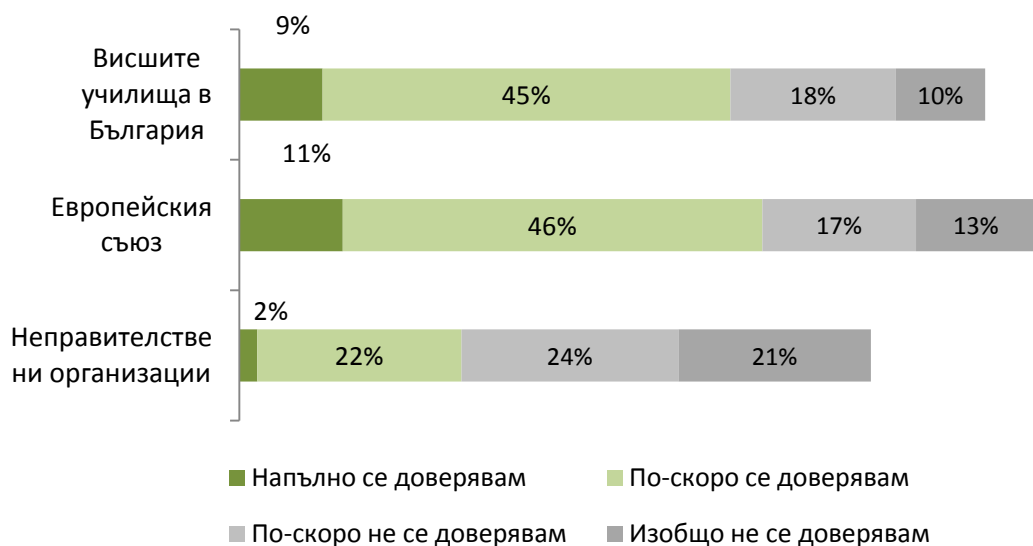
В каква степен имате доверие на следните организации / институции:

В каква степен имате доверие на следните организации / институции:

В каква степен имате доверие на следните организации / институции:

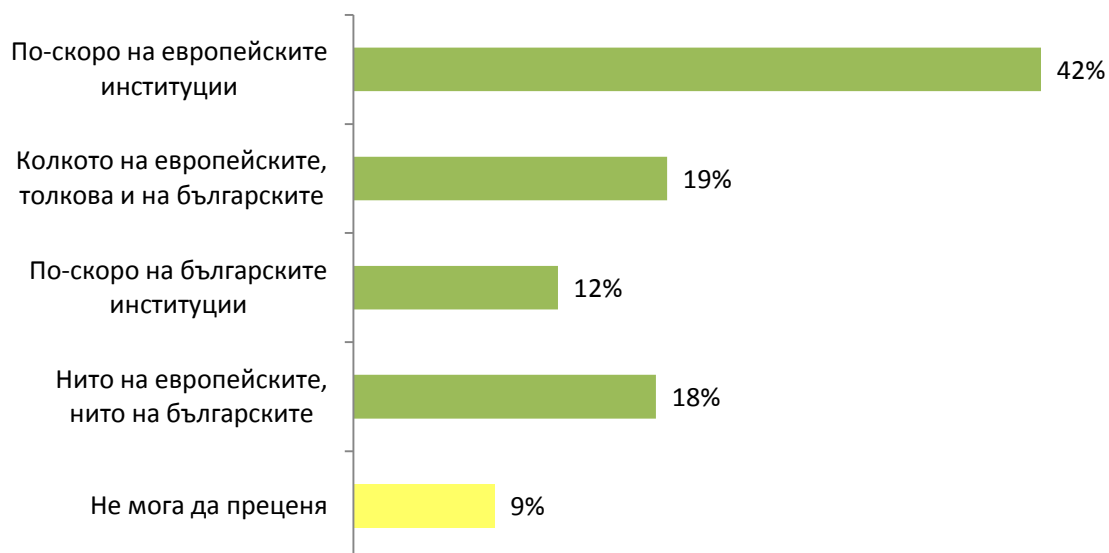

5.4. Доверие в европейските институции

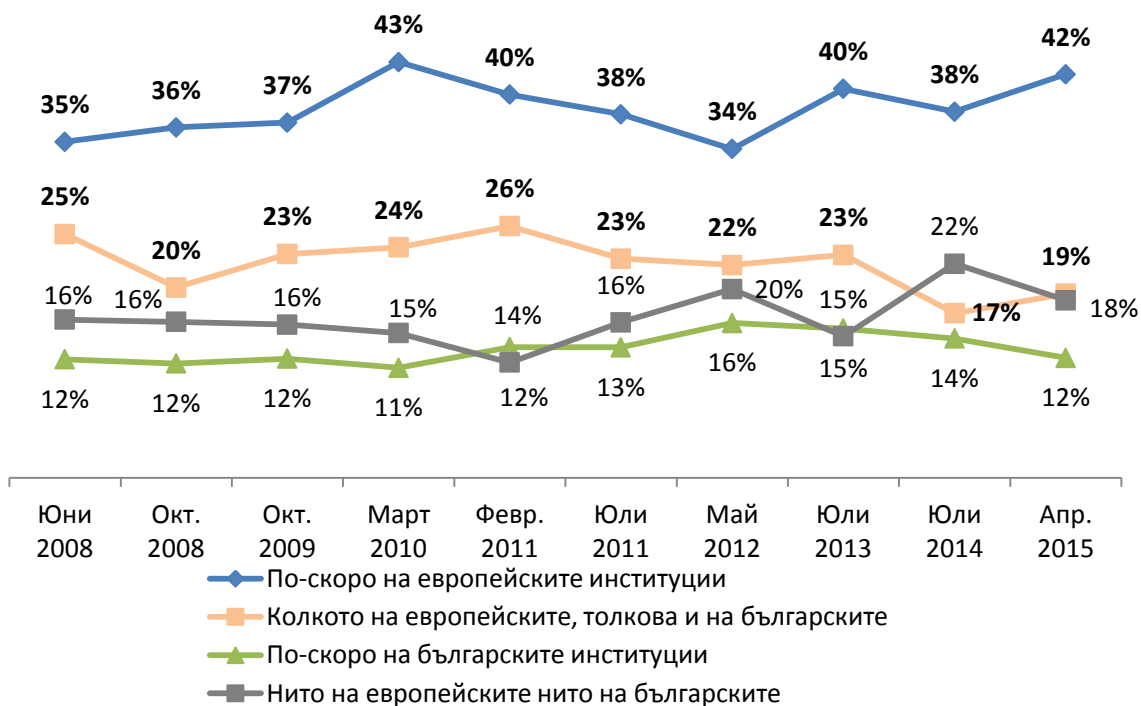
Високото доверие в Европейския съюз също не е изненада в контекста на представените по-горе оценки за членството ни в ЕС. Практически, през последните 8 години българските граждани изпитват значително по-високо доверие към европейските институции, отколкото към българските. Когато се зададе и пряко въпросът за сравнение на доверието в европейските и българските

институции, ясно се вижда, че европейските се радват на 4 пъти по-високо доверие към момента, което е израз на една продължителна тенденция.

На кого имате по-голямо доверие - на българските или на европейските институции?

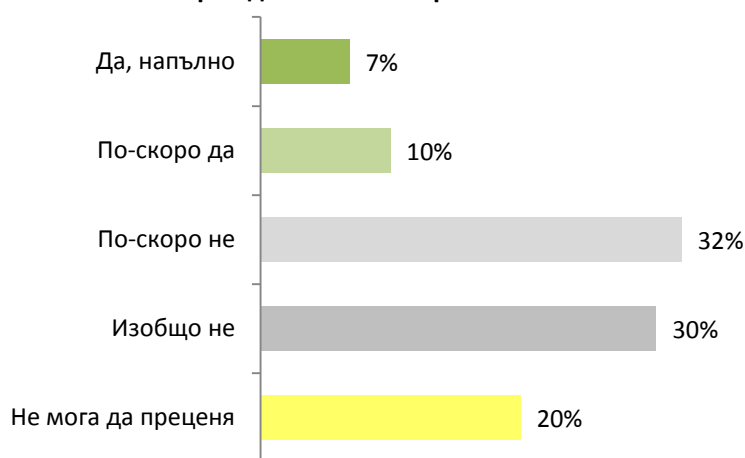
На кого имате по-голямо доверие на българските или на европейските институции?

5.5. Излизане от ЕС

Поради опитите на някои политически формации да изградят публичното си лице въз основа на критика към ЕС и съответно призови за излизане на България от ЕС, в рамките на изследването бе зададен въпросът: „Бихте ли подкрепили с гласа си политическа партия, която иска България да излезе от Европейския съюз?“. Получените разпределения показват, че подобна партия категорично не може да спечели изборите, ако бяха днес. Въпреки това, не бива да се подценява факта, че партия с антиевропейска платформа има потенциала да прескочи изборната бариера и да получи парламентарно представителство.

Бихте ли подкрепили с гласа си политическа партия, която иска България да излезе от Европейския съюз?

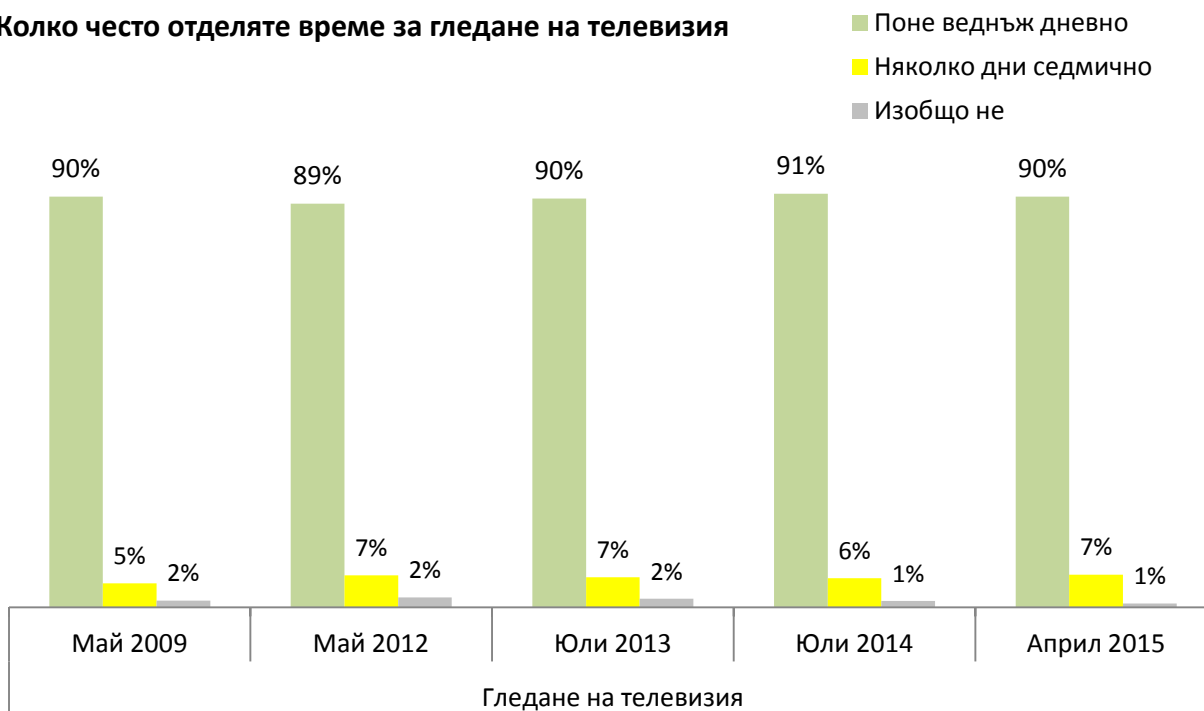
Подобна партия може да разчита основно на избиратели на 60 и повече години (10% да, и 13% по-скоро да), живеещи в Северозападна България (13% и 13%). При всички останали социално-икономически характеристики няма статистически значими разлики. Най-висока подкрепа излизането от ЕС би намерило сред симпатизантите на БСП (12% и 14%), Патриотичния фронт (17% и 10%) и Атака (9% и 27%).

6. Медии

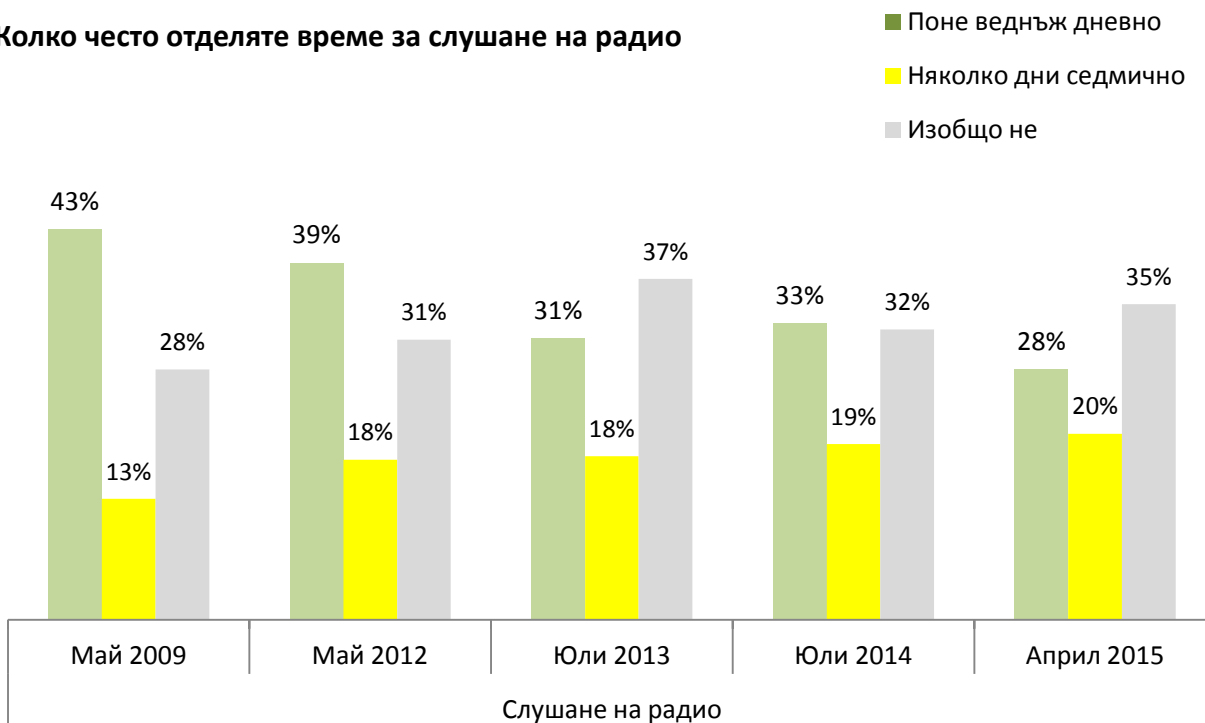
6.1. Потребление

По отношение на медийното потребление, гледането на телевизия безспорно заема първото място в ежедневието на българите. Същевременно половината от населението на страната никога не е използвало интернет. Трябва да се отбележи, че в сравнение с юли 2014 г. се запазват сходни модели на поведение по отношение на телевизията и интернет. След минимално увеличение в ежедневно употребата на вестници и радио през 2014 г., през април 2015 г. слушането на радио и четенето на вестници се завръща към линията на тенденцията, наблюдавана през последните пет години, а именно: постоянно намаляване на дела на хората, които употребяват радио и вестници, за сметка на увеличаване на дела на хората, които никога не слушат радио и не четат вестници.

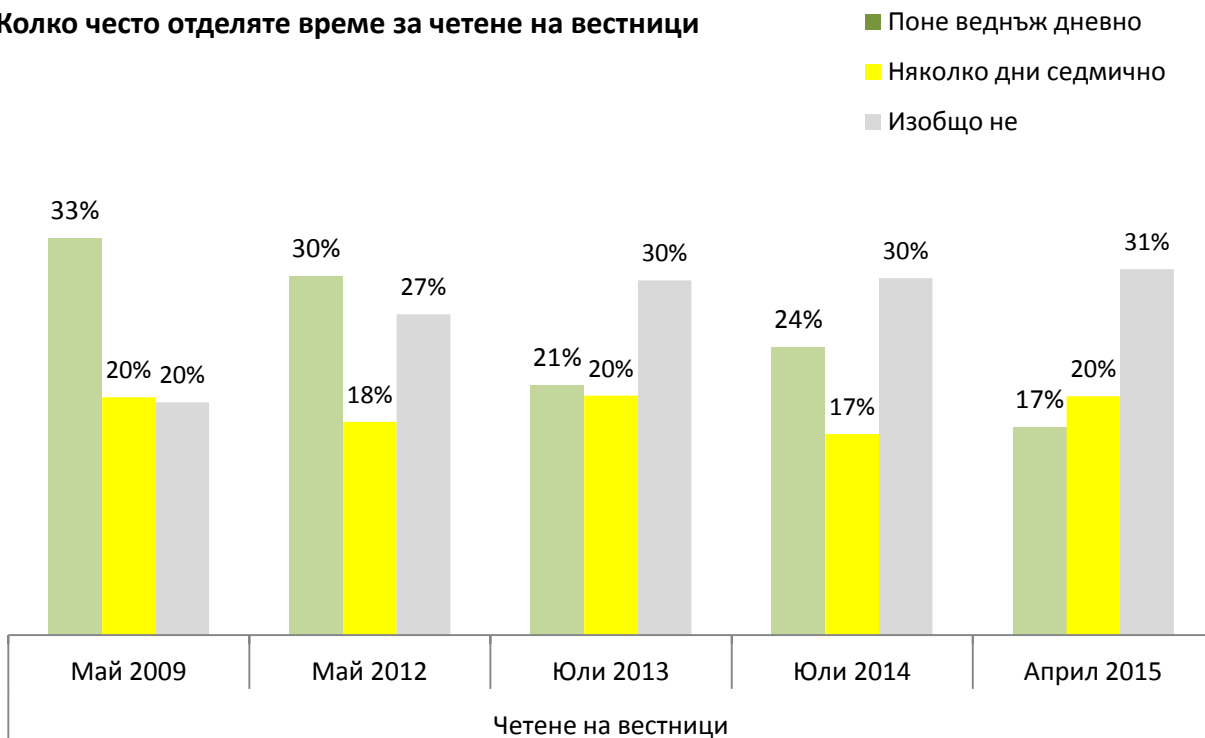
Колко често отделяте време за гледане на телевизия

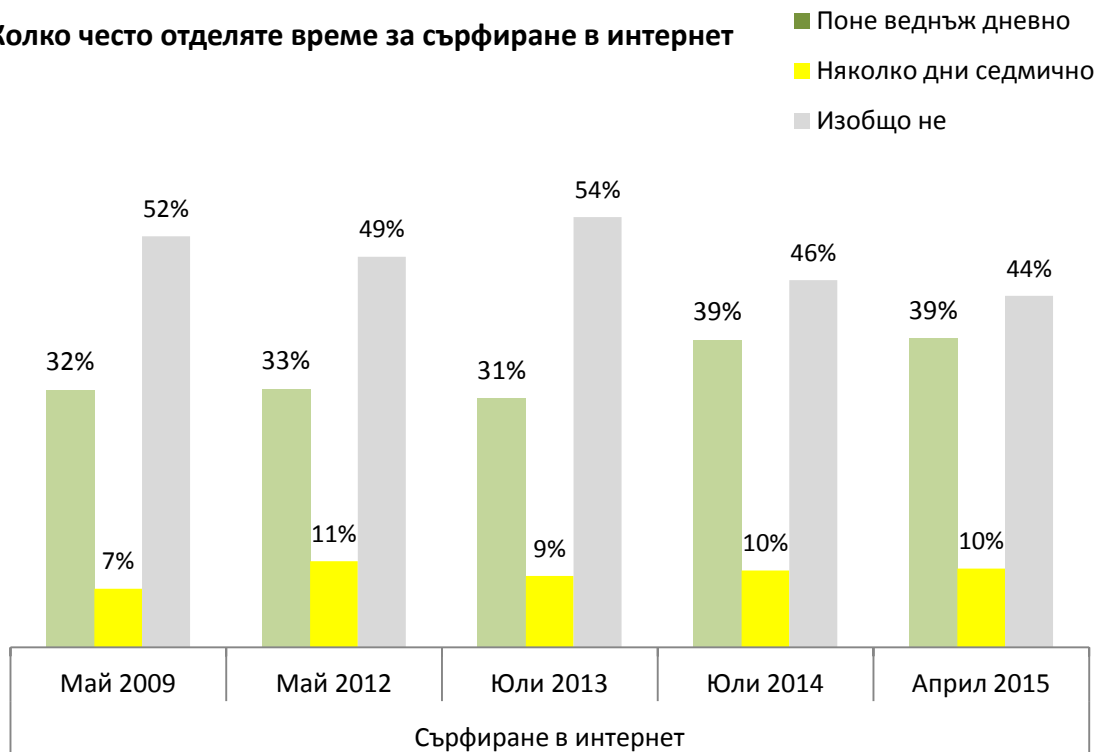
Колко често отделяте време за слушане на радио

Колко често отделяте време за четене на вестници

Колко често отделяте време за сърфиране в интернет

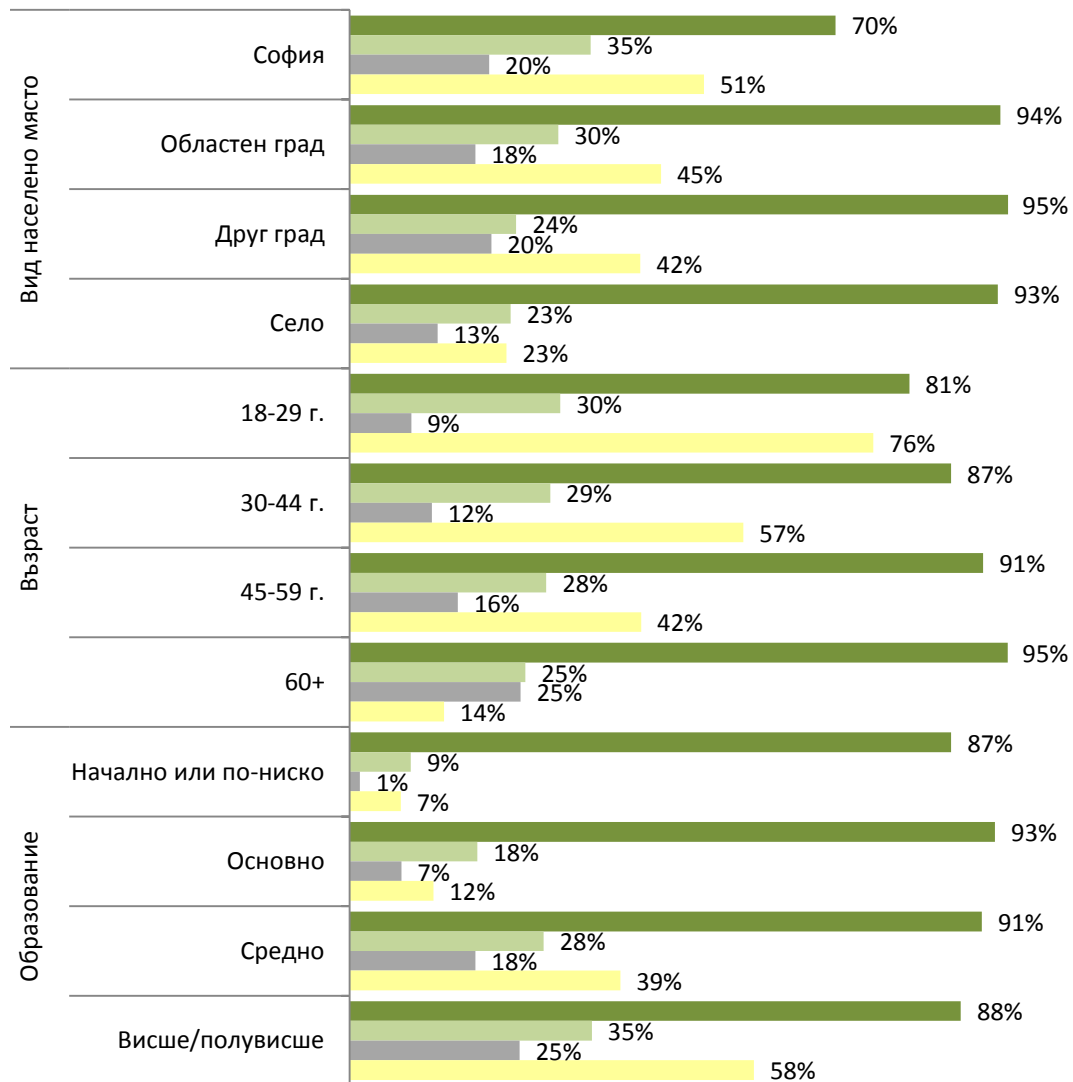

Четири медии се ползват с различна популярност в зависимост от местоживеенето. Делът на жителите на столицата, които заявяват, че ежедневно отделят време за гледане на телевизия (70%) е значително по-нисък от средния за страната и се различава статистически значимо от този на жителите на останалите населени места в страната. За разлика от това, в София повече от половината от анкетираните сърфират в интернет поне веднъж дневно, докато в селата едва 23% отделят време на тази дейност, като в това отношение в селата се наблюдава спад в употребата на интернет с 7% спрямо юли 2014 г. В селата освен това значително по-малко се слуша радио и се четат вестници, спрямо останалите населени места.

Четири типа медии се ползват с различна честота и от различните възрастови групи в страната. Гледането на телевизия и четенето на вестници поне веднъж дневно се намира в правопрпорционална зависимост от възрастта на изследваните лица. С напредването на възрастта се увеличава делът на лицата, които гледат телевизия поне веднъж дневно (от 81% при най-младите до 95% при най-възрастните), както и които четат вестници (от 12% при най-младите до 25% при най-възрастните). Напълно огледална на тази тенденция е слушането на радио и използването на интернет поне веднъж дневно. Колкото по-висока е възрастовата група на респондентите, толкова по-малък е делът на онези, които използват съответно интернет или слушат радио. в групата на хората над 60 години едва 14% от анкетираните са заявили, че поне веднъж дневно използват интернет, а 25% слушат радио. За разлика от това, в групата на лицата от 18 до 29 г. приблизително 76% ежедневно влизат в интернет, а 30% слушат радио.

Колко често отделяте време за: (всеки ден)

■ Гледане на телевизия ■ Слушане на радио ■ Четене на вестници ■ Сърфиране в интернет

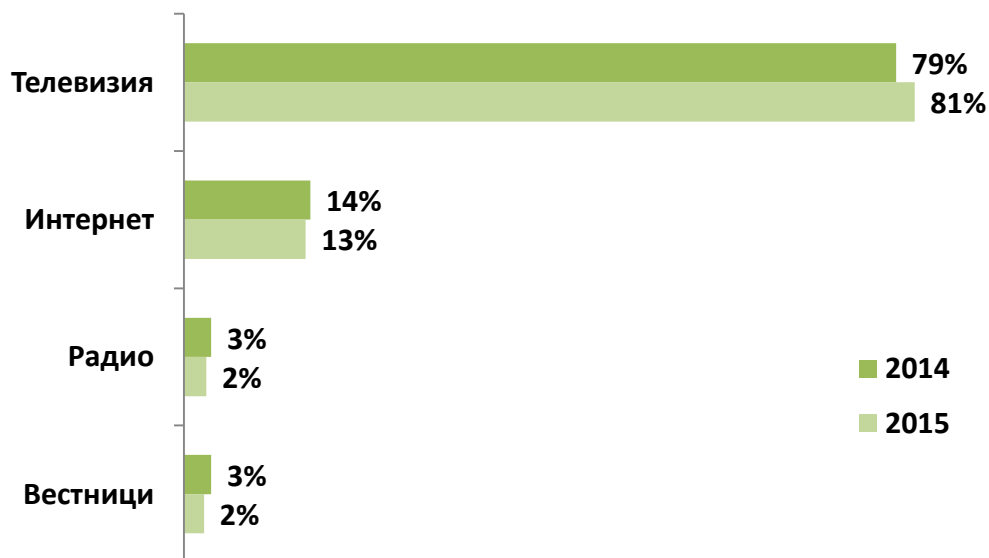
Очакван фактор за медийното потребление е и образованието. То оказва най-силно влияние върху употребата на интернет, четенето на вестници и слушането на радио. От лицата с висше образование поне веднъж дневно 58% влизат в интернет, а 25% четат вестници. Тенденцията показва сходна употреба на интернет с предходната година, но спад в четенето на вестници сред вишистите с 9%. При лицата със средно образование ежедневно интернет използват 39%, а вестници четат 18%. В този случай се наблюдава увеличаване на употребата на интернет с 2%, но спад в четенето на вестници с 7%. От лицата с основно образование 12% влизат ежедневно в интернет, а с начално и по-ниско едва 7%. При лицата с основно образование се наблюдава спад с 7%, но при лицата с начално или по-ниско образование се наблюдава ръст с 5% спрямо юли 2014 г. Вестници поне веднъж дневно четат 7% от хората с основно образование и само 1% от онези с

начално и по-ниско образование. И в двете групи са наблюдава спад съответно с 4% и 1% спрямо 2014 г. Радио всеки ден слушат значително повече лица с висше (35%) и средно (28%) образование, спрямо тези с основно (18%) и начално и по-ниско (9%) образование. В това отношение е любопитно, че спрямо юли 2014 г. сред лицата с висше образование са наблюдава спад с 10% в слушането на радио. Телевизията се потребява масово от всички образователни групи – около 90%.

6.2. Доверие в медии

Подобно на предходната година, и през април 2015 г. телевизията доминира като източник на информация, на който монзинството анкетирани имат доверие, когато трябва да се информират за положението в страната. На второ място в тази класация, но със значително по-нисък резултат, се нарежда интернет, въпреки че половината от населението изобщо не използва интернет в ежедневието си. Вестниците и радиостанциите отстъпват като основни информационни канали в сравнение с телевизията и интернет.

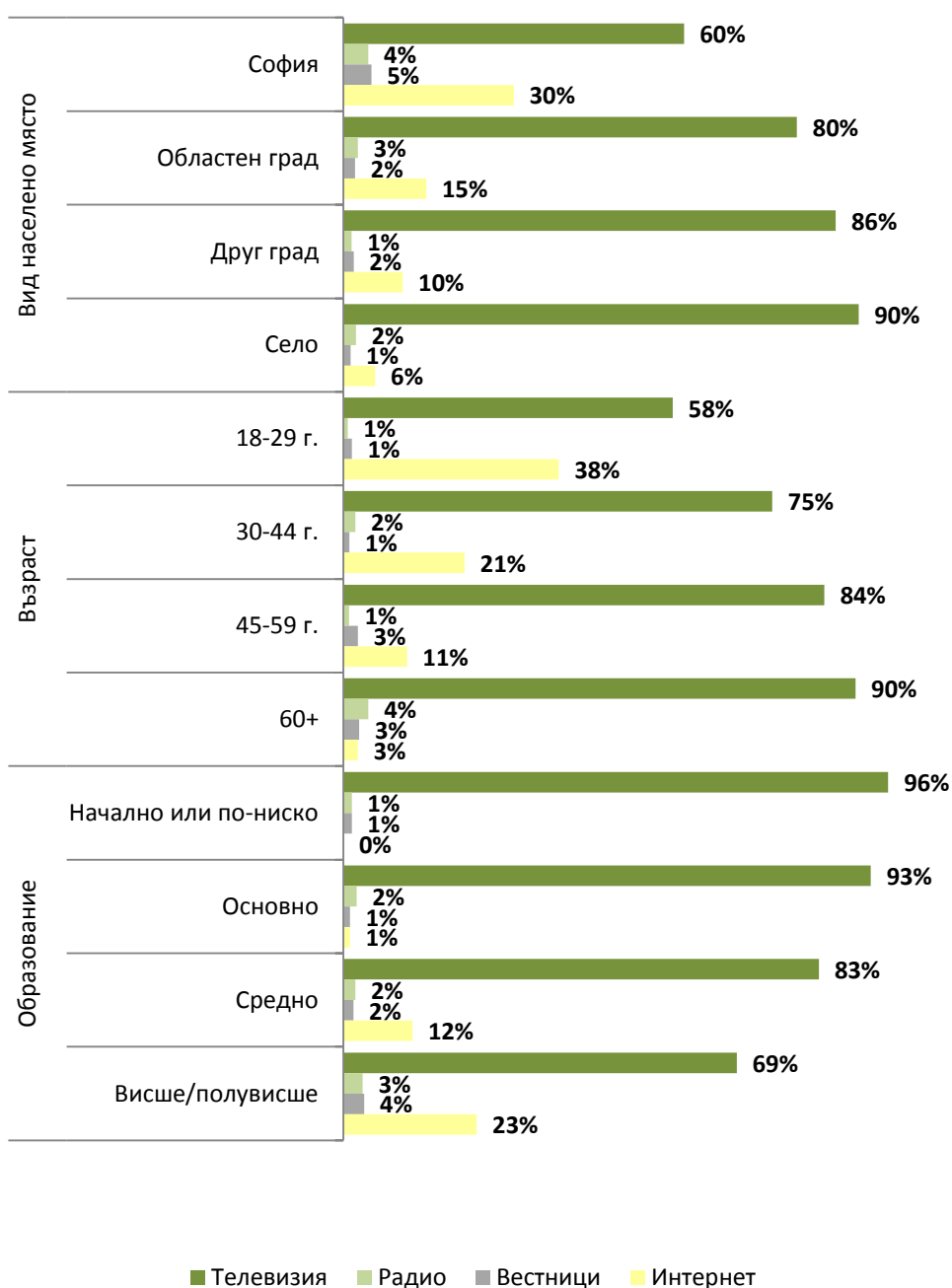
На кой вид медия се доверявате основно, когато имате нужда от информация за положението в страната?

На най-високо доверие се радва телевизията сред жителите на селата, като на практика почти всички я посочват като най-доверения източник на информация. Най-нисък е делът на жителите на столицата, които посочват телевизията като пръв по доверие информационен канал, въпреки че все пак тя остава доминираща медия. За сметка на това, почти всеки трети столичанин залага на

интернет като най-достоверен източник на информация за положението в страната. Съвсем очаквано телевизията е най-предпочитан източник сред най-възрастните като на практика почти всеки анкетиран на възраст над 60 години (90%) посочва този като най-достоверния източник на информация, докато хората от най-младата възрастова група (до 30г.) се доверяват в много висока степен (38%) и на интернет относно информация за положението в страната. Спрямо юли 2014 г. в това отношение при младите се увеличи доверието в интернет с 7%. Доверието в телевизията намалява с увеличаване на образованието, но дори и при лица с висше образование то запазва изключително високо ниво – 69%. Приблизително една четвърт от вишистите обаче имат доверие по-скоро на интернет, което е в пъти повече спрямо останалите образователни групи.

На кой вид медия се доверявате основно, когато имате нужда от информация за положението в страната?

Въпросът за доверието в телевизионните канали показва, че трите водещи са БТВ, Нова ТВ и БНТ, когато става дума за информация за положението в страната. Спрямо 2014 г. обаче се наблюдава разместване на местата на Нова телевизия и БНТ 1, като Нова телевизия печели приблизително 5% доверие, докато БНТ 1 губи приблизително 8%. Най-често посочваната телевизия сред анкетираните, БТВ, се ползва като доверен информационен източник от почти всеки втори пълнолетен гражданин (45% средно за страната), като този дял е относително постоянен, както по местоживееене, така и по възраст и образование. Само в гр. София, дялът на доверяващите се на БТВ е с около 10% по-нисък от средния (34%). По отношение на втората посочвана телевизия (28% средно за страната), Нова ТВ, се наблюдават различия в гледаемостта ѝ по възраст, сред 30-59 годишните всеки трети се доверява на Нова ТВ (36%), а при най-възрастните 60+ този дял е около два пъти по-нисък (17%). За аудиторията на националната телевизия, БНТ (15% средно за страната) е характерно точно обратното – дялът на посочващите я расте с нарастването на възрастта, като при най-младите (18-29 г.) той е едва 6%, а при най-възрастните 60+ достига до 21%.

С най-голямо доверие относно положението в страната се ползват– Хоризонт, Дарик радио и БГ радио. Дарик радио отбелязва ръст на доверието с 6%, докато доверието в Хоризонт намалява с около 10%. Имайки предвид факта, че едва 28% от пълнолетното население слуша радио, това е значителна промяна в нивото на доверието при водещите две радиа. Радиото, имащо най-високо доверие сред обществото е Хоризонт, посочено от всеки трети анкетиран (36% средно за страната). За живеещите на село, този дял нараства значително до 45%, за хората от най-високата възрастова група 60+ (48%), както и за тези с основно и по-ниско образование (44-45%). По отношение на второто по посочвания радио, Дарик (19% средно за страната), слушателите му имат точно противоположните характеристики на аудиторията на Хоризонт. Делът на предпочитащите Дарик сред живещите в столицата е с 10% по-висок от средния (29% за гр. София), а сред хората с основно и по-ниско образование, този дял спада до 6-8%. Третото по ниво на доверие радио, БГ радио (12% средно за страната) също не среща слушатели сред най-ниско образованите като Дарик (6-8%). Любопитен факт е, че БГ радио е предпочитан информационен източник повече сред жителите на градовете, различни от София (14-18%), и не дотам предпочитан в столицата и на село (6-7%).

Вестниците 24 часа, Телеграф и Труд се възприемат като достоверните печатни източници на информация сред анкетираните. Не се наблюдават особени промени в доверието на обществото към различните вестници – 24 часа запазва лидерската си позиция с подкрепата на всеки трети, информиращ се от българска преса, въпреки общия спад в потреблението на вестници в страната. Вестникът с най-голямо доверие, 24 часа (31% средно за страната) се чете от пълнолетните във всички възрастови групи (около 40%) с изключение на най-възрастните 60+, за които този дял е едва 15%. Фаворитът сред печатните информационни издания е по-популярен в градовете, различни от София (34-38%) и не в толкова голяма степен в столицата и селата (22-26%). Вторият по доверие вестник, Телеграф (17% средно за страната) се чете от едва всеки десети на възраст 18-29 г. (10%) и от два пъти по-голям дял от хората на средна възраст 30-44 г. (22%). Сред тези на 45 и повече години, делът на читателите е сходен със средния за страната (15-18%). По отношение на посочения на трето място, вестник Труд (14% средно за страната), не се наблюдават съществени различия в дяловете на имащите му доверие, както по местоживееене, така и по възрастови групи и ниво на образование.

Техническа спецификация на изследването: методология, данни за изследването, екип

- Изследването е осъществено и финансирано по проект на Институт “Отворено общество - София” и е изпълнено от екип на института в състав:
  - доц. д-р Алексей Пампоров** - ръководител на изследването
  - д-р Драгомира Белчева-Петрова** – статистик, координатор на теренната работа
  - д-р Петя Брайнова** – статистик
  - Денита Василева** – социолог
  - Ралица Димитрова** – социолог

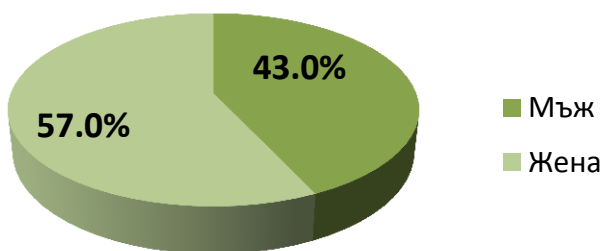
Анкетърска мрежа на Институт „Отворено общество“- София

- Проведено в периода 21.03 – 09.04. 2015г.
- Генералната съвкупност се състои от пълнолетното население в България
- Извадката е вероятностна и многостепенна – двустепенна гнездова, стратифицирана по административни области (NUTS 3) и тип населено място (град/село). Всяко гнездо е избрано с вероятност, пропорционална на броя на населението, живеещо в нея. За всяко гнездо е избран случайно по един адрес, а за останалите е прилагана процедура на класическия „случаен обход“. Ако на един адрес живее повече от едно домакинство, се избира случайно едно. От всяко домакинство се избира за интервю лицето, което има най-скоро предстоящ рожден ден и е на 18 или повече години.
- Методът на регистрация е интервю, проведено лице в лице по стандартизирана анкетна карта. Данните се обработват с помощта на пакетите на Microsoft Office и SPSS.
- От планирани 1 200 интервюта са реализирани 1178.

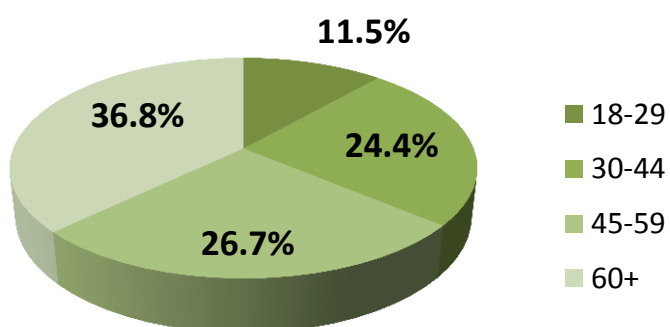
Максималната допустима грешка (при 50% относителен дял и 95% гаранционна вероятност) е $\pm 2,9\%$. *(без да се отчита вътрешно-гнездовата корелация)*

Демографски характеристики на извадката

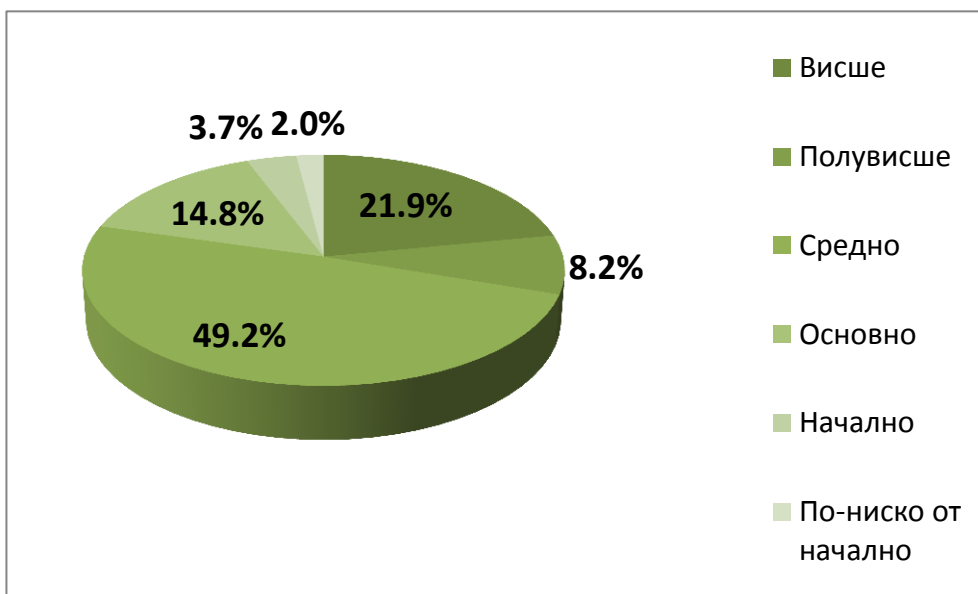
- Пол

- Възраст

- Образование

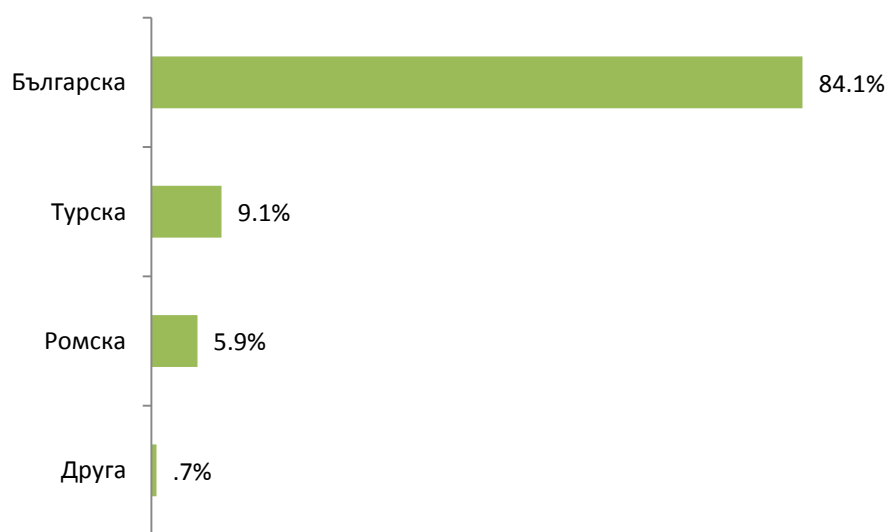

- **Социален статус**

- **Етническа принадлежност**

- **Религиозна принадлежност**

Обем на реализираните извадки на всички изследвания цитирани в доклада, проведени от екипа Институт „Отворено общество“ – София в периода от февруари 2008 до юли 2014

Период на провеждане	Брой интервюирани лица
Фев. 2008	1184
Юни 2008	1144
Окт. 2008	1210
Март 2009	1184
Май 2009	1188
Окт. 2009	1194
Март 2010	1197
Февр. 2011	1200
Юли 2011	1201
Май 2012	1169
Юли 2013	1155
Юли 2014	1167

Данните от изследването, както и информация за други изследвания могат да бъдат намерени на адрес:

www.opendata.bg

www.osi.bg